

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2248
2,90€ | 23 OCTUBRE 2022

Vatican Media

Francesc a Masqwacis (Canadà) el 25 de juliol passat, on va demanar perdó als indígenes canadencs.

«Mea culpa»

El Papa assumeix la memòria i reparació
pels fets i pecats de l'Església

P 3 i 8-12

Carlos Castillo,
arquebisbe
de Lima:
«Hem
d'escoltar
els clams
i les propostes
dels pobres»

P 26-29

ràdio estel

de 8 h a 10.30 h i de 10.30 h a 14 h
El matí a Ràdio Estel

de 14 h a 15 h
Estel migdia

de 15 h a 18 h
La caravana

de 18 h a 18.45 h
Sense distància

de 20 h a 21 h
Camins

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Tortosa, 90.1
Vic, 98.4 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5 / Era Val d'Aran, 106.0

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Perdó guaridor

L'evangeli és ple de referències al perdó. Jesús ens diu que hem de perdonar setanta vegades set. Llegim a Mt 5,23-24: «Si en el moment de presentar la teva ofrena a l'altar, allí et recordes que el teu germà té alguna cosa contra tu, deixa allí mateix, davant l'altar, la teva ofrena i ves primer a fer les paus amb el teu germà.» I en l'oració del Parenostre demanem el perdó de les nostres culpes, «així com nosaltres perdonem els nostres deutors».

L'Església, una institució amb més de dos mil anys de tradició, experimenta la necessitat de demanar perdó per les seves faltes i pecats. Sense anar gaire lluny, ho va fer el juliol passat el papa Francesc en el seu viatge al Canadà, on es va trobar amb les poblacions originàries per expressar-los la seva proximitat i el seu dolor i «demanar-los perdó pel mal que els van fer aquells cristians, entre ells molts catòlics, que en el passat van col·laborar amb les polítiques d'assimilació forçada i d'alliberament dels governs de l'època».

El Pontífex s'estava referint als internats gestionats per delegació del Govern en les Esglésies i que van convertir-se en eines destructives de la cultura de les poblacions originàries, en separar els fills dels progenitors per assimilar-los forçosament a la cultura oficial i descuidar-los.

En el primer pla d'aquesta setmana, abordem aquesta demanda de perdó del Papa. Segons Diego Sola, historiador i autor d'*Història dels papes* (Fragmenta Editorial), «l'Església, com que es fonamenta en la tradició, té una responsabilitat política de reparació i memòria. La reparació és de la comunitat. Només ho pot fer el Papa, perquè és l'únic que encarna i recull tota la tradició». «Reparació —afegeix Sola— que ha d'arribar a molts altres nivells de l'Església.»

Demanar perdó i perdonar és necessari per a l'alliberament de la persona, o en aquest cas de la institució, tant de la que ha ferit com de la que s'ha sentit ferida. De fet, quan perdonem experimentem que ja no estem lligats a aquella persona o situació que ens fa mal, sentim un alliberament. És, per tant, un perdó guaridor.

En aquest sentit, una ferida encara oberta és la dels abusos sexuals i de poder. Com diu David Abadías, historiador i degà en funcions de la Facultat Antoni Gaudí, «cal contundència a l'hora de combatre, denunciar i mirar d'erradicar els abusos tant com es pugui». Ens ho deixa ben clar el papa Francesc a la seva carta apostòlica *Vos Estis Lux Mundi*: «Tot i que ja se n'ha fet molt, cal seguir aprenent de les amargues lliçons del passat, per mirar cap al futur amb esperança.»

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

13

Vida eclesial

24

Educació i Família

26

Entrevista

30

Carta dominical

32

Bíblia

34

Litúrgia

36

Espai lectors

38

Cultura

46

Agenda

47

Des del carrer

Enrique Benavent, de bisbe de Tortosa a arquebisbe de València

PÀGINA 18-19

40

L'Escolania torna als Estats Units

Pantocràtor de Sant Climent de Taüll

PÀGINA 38-39

Ucraïna vol ser lliure

PÀGINA 23

47 Mònica Martínez Reche,
directora general de Càritas diocesana
de Terrassa

La setmana en tuits

NATHALIE BECQUART
@SRNATB

Sotssecretària per al Secretariat General del Sínode de Bisbes
Esplèndid aniversari! 60 anys després de la seva obertura, el Concili Vaticà II continua donant molts fruits! El Sínode actual n'és un! «La sinodalitat és el Concili en un mot»
Ormond Rush

JESÚS MARTÍN
@JEMARTMART

Membre de la Societat Espanyola de Cures Pal·liatives
És el dia internacional de les Cures Pal·liatives. Reivindiquem aquest dret humà al nostre país, ja que els recursos no arriben a tots els pacients que els necessiten i existeixen grans desigualtats territorials

ANTONI GARRELL
@ANTONIGARRELL

Enginyer industrial
Llegint les notícies de ciberatacs a hospitals, he de dir que cada vegada em costa més entendre els tecnooptimistes. La tecnologia és clau però cal assegurar que no ens prengui llibertat i ens faci hiperdependents

XISKYA VALLADARES
@XISKYA

Religiosa de Puresa de Maria
Ja el podem veure de la manera més realista possible. Fa 1,78m, pesa 75kg, té sang tipus AB. Se li veu la terra als peus, les masegades, les crostes de sang al cabell, les 150 fuetades i 250 cops. Es van acarnissar amb ell. Impressiona, et venen ganes de plorar i abraçar-lo

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

«Bona vesprada!»

La ràdio nocturna comença, de dilluns a divendres a les 20 hores, amb el programa *Camins*. Rafa Sanahuja, amb el seu «Bona vesprada!», obre una hora de sorpreses que combina profunditat amb distensió, broma i importants dosis de «bogeria», però sempre amb alegria. Els primers 10 minuts són un informatiu diferent en què, amb l'ajuda de Pere Juventí Balcells i Carla Bohigas, el presentador tracta les notícies amb rigor, humor i, sobretot, visió alternativa. L'inici, «han passat coses», i el final, «esteu més o menys informats», ja ho diu tot.

Camins, també amb Ferran Capdevila i Paula Moreno, inclou noves seccions. Resulta molt interessant l'anàlisi reflexiva dels dimecres, en què col·laboren Àngel Miret, Verónica García Morales i el polític Xavier Torrens. El 12 d'octubre, Torrens comentava la celebració del Dia de la Hispanitat com a festa d'Espanya, i proposava com a alternativa «que fos el Dia de la Constitució, ja que podia ser més integradora». A més, analitzava les grans perversions dictatorials d'ara. Aquest espai, «la macedònia», promet grans emocions.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Twitter Thubten Wangchen

El Dalai-Lama ha estat obsequiat amb una imatge de la Mare de Déu de Montserrat. El cap espiritual del budisme tibetà ha rebut aquest regal de mans de Thubten Wangchen (a la foto a l'esquerra) monjo fundador de la Casa del Tibet de Barcelona, que fa poques setmanes va visitar el monestir de Montserrat. El Dalai-Lama, de 87 anys, viu exiliat des del 1959 a l'Índia a causa de l'ocupació xinesa del Tibet.

L'efemèride de la setmana

24 d'octubre del 1971:

el mestre Pau Casals estrena a l'ONU l'Himne de la Pau i s'adreça a l'auditori amb la frase: «Soc català.»

MIRADA AL MÓN

El Papa amb Jesús

S'està rodant la tercera temporada d'una sèrie, *The Chosen*, que està fent la volta al món. Finançada amb la col·laboració de milers de persones, ens presenta una vida de Jesús des de la perspectiva dels deixebles. La podem veure gratuïtament des de diferents plataformes, inclòs el mòbil. Ho he comprovat: emociona igual a un indonesi que a una xilena o a un irlandès. L'actor protagonista, Jonathan Roumie, s'ha trobat ja un parell de vegades amb el papa Francesc, amb qui ha manifestat una simpàtica sintonia. Jonathan es va fer una *selfie* amb el Bisbe de Roma. Els periodistes corejaven: «El Papa amb Jesús.»

Jesús a la sèrie és fascinant i emociona, si bé alhora és d'allò més

normal, proper i amb sentit de l'humor. Crida l'atenció el personatge de Mateu, que apareix amb trets de jove autista, les recaigudes i la tornada al seguiment de Magdalena o el procés interior de Nicodem. Joan Baptista interactua amb Nicodem: «Portes tota la vida endormiscat, prepara el camí del Rei! Ell és aquí, per despertar la terra. Però alguns no voldran despertar-se. Viuen enamorats de la foscor.» Us deixem que descobriu per vosaltres mateixos Maria.

Acompanyada per una banda sonora que enganxa fàcilment i que, com en l'escena de les benaurances, ens sorprendrà per les picades d'ullet actuals. Jesús va amb motxilla, com anem tants de

FERNANDO CORDERO MORALES

Membre de la Comissió de Comunicació del Sínodo (Roma)

nosaltres. Simó Pere és un altre dels personatges clau. Carismàtic, impulsiu, afectiu. Quan Jesús el crida, la seva dona exclama emocionada: «Per fi, algú et veu amb els ulls amb què jo et veig.» Preciosa definició de l'amor i expressió de la manera com Déu ens veu. És clar, és una sèrie amb decisions creatives. Això no obstant, em sumo a Reyes Barragán, directora de *La Passió* de Llinars del Vallès, que afirma que han aconseguit fer «una meravella del personatge de Jesús». Altament recomanable i a l'abast.

S'està rodant la tercera temporada de la sèrie «The Chosen»

NOEMÍ UBACH CODINA

Coordinadora de dones creients
Alcem la Veu

Seguint la crida del papa Francesc a la sinodalitat, l'organització internacional Catholic Women's Council ha coordinat sessions d'escolta, discerniment i pregària amb dones catòliques de més de 60 organitzacions de tots els continents que treballen pel reconeixement de la plena dignitat i igualtat de les dones a l'Església.

Fruit d'aquest treball de gairebé un any en el qual ha participat la coordinadora de dones creients Alcem la Veu, s'ha elaborat un document que el dimarts 4 d'octubre es va lliurar a la subsecretària del Sínodo de Bisbes, la religiosa Nathalie Becquart.

Tot i que les veus recollides són diverses i no és el mateix l'experiència de les dones blanques europees que les indígenes del Brasil, les

LA SAL DE LA TERRA

Sínodo de dones: entre la resistència i l'esperança

africanes o les asiàtiques, on el catolicisme és una minoria, sí que hi ha una experiència compartida: el masclisme social en molts llocs és perpetuat per l'Església en comptes de ser combatut, i això crea situacions d'abús de poder, sexual o espiritual; genera una manca de confiança en la institució. Volem les esglésies al capdavant de la defensa de les dones i els infants, denunciant els abusos de tota mena, sent testimonis reals i coherents d'igualtat i respecte.

En alguns llocs les dones més

joves ja no s'acosten a les esglésies o altres les abandonen perquè no s'hi senten reconegudes. En canvi, en altres indrets, existeixen comunitats que són inclusives, obertes, espais que porten curació i creixement i on el lideratge és compartit.

Quan afirmem que les dones són Església, els indígenes són Església, els pobres són Església, els migrants i refugiats són Església, les persones divorciades i tornades a casar són Església, les persones LGBTQ+ són Església, convertim les nostres comunitats en espais d'acollida de la vida.

Aquests dies, quan celebrem els 60 anys del Concili Vaticà II, deixem que els goigs i les esperances, les tristeses i les angoixes del nostre temps, siguin també els dels i les deixebles de Crist.

Volem les esglésies al capdavant de la defensa de les dones i els infants

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Siguem testimonis seus

Avui celebrem la Jornada Mundial per a l'Evangelització dels Pobles, dia en què, d'una manera especial, preguem pels missioners i col·laborem econòmicament en el sosteniment de l'activitat missionera de l'Església en aquelles zones on és menys present. Enguany commemorem els dos-cents anys del Diumenge Mundial de les Missions, que coneixem popularment com a Domund. En aquesta edició, el lema escollit ens remet a la crida que el Senyor va fer als apòstols: «Sereu testimonis meus» (cf. Ac 1,8).

Al llarg de la història, ser testimoni de Crist mort i ressuscitat sempre ha estat difícil, especialment en moments de dificultat, afectats per guerres, per pandèmies, per crisis econòmiques... Davant la incertesa que generen aquestes situacions, podem tenir la temptació de culpar els altres de tot allò dolent que ens passa. Així, podem limitar-nos a cercar causes externes per eximir-nos de les responsabilitats. Fàcilment assenyallem com a responsable els polítics, els agents socials, els empresaris o altres gestors de la cosa pública i, fins i tot, Déu.

Anem dos-cents anys enrere i trobarem l'entranyable testimoni d'una jove, Pauline Marie Jaricot, una noia de família burgesa adinerada que va morir a la misèria després de sentir la crida de la fe i d'experimentar un canvi radical en la seva vida. Impressionada per la tasca dels missioners i commoguda per les miserables condicions en què vivien, va idear un sistema de recaptació de diners per a les missions, una iniciativa

oficialitzada l'any 1822 com a l'Obra de Propagació de la Fe. Aquesta jove francesa, que va ser beatificada el passat 22 de maig, es considera la precursora del Domund, l'obra missionera més coneguda del món.

Els missioners s'han estès pels cinc continents com a deixebles de Jesucrist per evangelitzar, és a dir, per oferir el testimoni del Senyor. Jesús els envia al món no només per dur a terme la missió, sinó també i, sobretot, per viure la missió. Ja ens ho deia el papa sant Pau VI en la seva exhortació apostòlica *Evangelii nuntiandi*: «L'home contemporani escolta amb més gust els testimonis que els mestres, i si escolta els mestres és perquè són testimonis» (EN 41).

Preguem pels missioners que treballen lluny de les seves llars. Preguem perquè siguin testimonis fidels a la crida del Senyor. Unim-nos a ells amb la nostra pregària intensa i amb la nostra col·laboració personal, material i econòmica. Us agraeixo de tot cor la vostra contribució en la col·lecta que, amb motiu del Domund, aquest diumenge es fa a les parròquies, centres de culte de la nostra arxidiòcesi i mitjans telemàtics*.

Benvolguts germans i germanes, donem gràcies al Pare per tot el que fan els missioners. Tots els que hem rebut els sacraments de la iniciació cristiana —Baptisme, Confirmació i Eucaristia— som cridats per Jesús a ser els seus deixebles i també els seus missioners. Siguem testimonis del Senyor al món amb la força de l'Esperit Sant.

*Podeu fer el vostre donatiu a: <https://omp.es/haz-un-donativo/>

Per culpa meva

Historiadors sostenen que cal una política de memòria històrica en clau eclesial i que el perdó ha de ser connatural al fidel cristià i a l'Església com a cos

El lema del viatge del Papa al Canadà, que va preparar curosament amb sis recepcions prèvies al Vaticà a representants dels pobles originaris, va ser «Caminant junts».

«Baptismes forçosos, tribunals de la Inquisició, actes de fe, nits de sant Bartomeu, conquestes de continents estrangers a sang i foc per portar, amb motiu d'una explotació brutal, el missatge de la religió de la creu i de l'amor, ingerències indesitjades i totalment nècies en problemes derivats de l'avanç de la ciència, bans i excomunionis dictats per una autoritat espiritual que actua i vol ser reconeguda com a política... Accions penoses sense fi», el vaticanista Luigi Accattoli cita el teòleg Hans Urs von Balthasar al seu llibre *Mea culpa. Cuando el Papa pide perdón* (Grijalbo, 1997).

D'entre aquesta relació d'accions que s'endinsen en el túnel de la història és possible inferir, com diu Accattoli, que «per a una institució mil·lenària com ho és l'Església catòlica, no hi ha tasca més àrdua que la revisió de la pròpia història, és a dir, la seva imatge». L'historiador i degà en funcions de la Facultat Antoni Gaudí, David Abadías Aurín, precisa que «més que àrdua, la constant revisió és una realitat necessària, i això demana molta feina i l'accés a moltes fonts, tenint present que algunes s'han perdut o pot haver-hi dificultats

per accedir-hi».

Aquesta revisió, òbviament, pot revelar aspectes desagradables, en definitiva, una Església que, com expressa sant Agustí, és santa i pecadora al mateix temps: «La nostra natura humana la portem endavant, amb les seves llums i ombres, i l'Església és una institució dels homes, il·luminada i corregida per l'Esperit», continua Abadías. Unes revelacions que són inoportunes per part de sectors eclesials que s'oposen als *mea culpa* que pugui fer el Papa: «En els sectors més contraris a la reforma de l'Església alguns poden sentir-se interpel·lats perquè l'Església s'esmena a si mateixa; consideren que l'Església és criticada perquè hi ha unes forces que la posen al centre de la diana i que, en aquest escenari de contesa, s'ha d'aturar la revisió. Això és un error, aquests sectors curials i diocesans d'àrees concretes del món estan en la postura de la reacció: la revisió s'ha de fer sempre, escoltant la veu interna i amb una mirada enfora, perquè l'Església té una responsabilitat social, ha de ser transparent», defensa Diego Sola i García, historiador i professor a la UB i l'ISCREB.

Canadà, un viatge apostòlic diferent

El juliol passat el papa Francesc va viatjar al Canadà per trobar-se «amb les poblacions originàries per expressar-los la meua proximitat i el meu dolor i demanar-los perdó pel mal que els van fer aquells cristians, entre ells molts catòlics, que en el passat van col·laborar amb les polítiques d'assimilació forçada i d'alliberament dels governs de l'època». El Pontífex s'estava referint als internats gestionats per delegació del Govern en les Esglésies i que van convertir-se en eines destructives de la cultura de les poblacions originàries, en separar els fills dels progenitors per assimilar-los a la cultura oficial i descuidar-los.

Habitualment, aquests pronunciaments autocrítics tenen lloc en viatges apostòlics que són curosament escollits. «El perdó sempre té un poder guaridor, ara bé fins on arriba aquest poder en cada persona? A alguns els aportarà pau, a algú altre el conduirà en el camí de la pau i a altres no els donarà massa fruit. El perdó sí que és guaridor, però el ritme és molt personal», opina Abadías.

El cert és que, en el decurs de la història, «han existit múltiples mètodes d'evangelització, fins i tot oposats entre ells. L'evangelització sempre té un punt d'inculturació, encara que el missioner adapti el missatge cristià a la cultura, a les formes locals. Alguns mètodes van ser aculturadors, i van significar la deconstrucció, a vegades la destrucció, de les bases culturals d'aquells pobles. És un sistema de conversió forçós que practiquen missioners en un context que l'autoritat política colonial volia expandir una sola religió, una sola llengua i una política. Els jesuïtes, en canvi, van practicar l'acomodació a les missions guaranítiques i a l'Àsia, on s'intenta una síntesi entre la cultura d'origen i el missatge cristià», relata Sola.

El papa Francesc sempre ha valorat en aquests pobles originaris la seva «harmonia amb la Terra», fet que, a ulls del colonitzador podria haver estat un obstacle al progrés: «Els missioners a part d'evangelitzadors eren els etnògrafs de l'època i una de les coses que més els cridava l'atenció era l'adoració a la terra, fet que en alguns missio-

ners ocasionava algun rebuig per considerar-los idòlatres. Cal tenir en compte que la tensió teològica fa 500 anys era més intensa que ara. Avui el papa Francesc ens diu que s'ha de saber integrar el culte natural amb un culte cristià, sense que sigui herètic», observa Sola.

El pecat original: l'aliança amb el poder

Convé no oblidar, com subratlla Diego Solà al seu llibre *Història dels papes* (Fragmenta Editorial), que hi ha un solapament de l'estructura de l'Església i del papat amb la de l'imperi romà: «El pecat original es troba en el segle IV, el papa Silvestre i la cúria veuen que si hi ha tolerància oficial i abocament de recursos públics, l'acció de l'Església arriba més lluny. El que acaben fent Sixte IV, Alexandre VI i els successius és confiar la missió proselitista no en apòstols, sinó en agents polítics i el que fa el papat a l'inici de l'època moderna és reproduir aquesta aliança, tot i que és un moment en què l'Estat té molta més capacitat de control sobre l'Església.»

Així mateix, hi ha tot un període de *llegenda negra* amb què l'Església catòlica ha estat vilipendiada: «L'aliança Església-poder monàrquic acaba donant a l'Església unes dinàmiques coercitives, pròpies de l'Estat modern. La inquisició és un tribunal eclesiàstic controlat pel poder polític en època moderna. És una llegenda negra de la que l'Església només es parcialment responsable. L'Estat modern també implementa una estructura eclesiàstica coercitiva i això és involuntari de l'Església. El trencament de la unitat religiosa a Europa crea unes narratives de bo/dolent, adversari/amic i és en aquest context que la historiografia anglosaxona del segle XVIII crea aquesta llegenda negra d'associació de l'Estat amb una Església terrorífica. Per tant, és un discurs construït en un moment molt ideologitzat», observa Sola.

L'honestetat de l'historiador

El professor Abadías opina sobre quin ha de ser el paper de l'historiador a partir de la seva praxi: «El revisionisme ens obliga a ser honestos amb la història, sense negar ni tergi-

La primera etapa del pelegrinatge va ser a Edmonton, a la part occidental del Canadà, on el papa Francesc va saludar afectuosament membres de les tribus originàries.

Els pobles indígenes demanen derogar la Doctrina del Descobriment

Al seu pas pel Canadà, els pobles indígenes van demanar al Papa derogar la Doctrina del Descobriment, basada en butlles papals que van justificar l'apropiació de territoris indígenes arreu del món durant l'era colonial per part de països europeus cristians. De fet, el portaveu dels bisbes del Canadà ha explicat al *National Catholic Reporter* que la Conferència Episcopal del país treballa amb les autoritats del Vaticà en la redacció d'«una nova declaració que rebutja tota una tradició de raonament jurídic».

«Reivindiquen amb raó una justícia reparadora, retroactiva; des d'un punt de vista del dret, les butlles papals (com les butlles alexandrines, dictades en la dècada dels 90 del segle XV pel papa Borja) que van legitimar l'empresa colonial a Amèrica, Àfrica o Àsia són doctrina, un marc legal caduc, s'haurien d'invalidar i la derogació seria un gest que, canònicament, podria ser vàlid», sosté l'historiador Diego Sola. El professor recorda que ja «en els primers anys de colonització hi havia veus internes que qüestionaven aquestes formes, com el dominic Bartolomé de las Casas, que va ser un defensor de la causa dels indis, i estava en desacord amb la interpretació legal de les butlles: deia que l'Església sí que delegava la funció evangelitzadora en les monarquies, però no es deia que aquells pobles havien de ser dominats, esclavitzats».

DIEGO SOLA
«La revisió s'ha de fer sempre, escoltant la veu interna i amb una mirada enfora, perquè l'Església té una responsabilitat social»

DAVID ABADÍAS
«El perdó sí que és guaridor, però el ritme és molt personal»

versar, no defensant per uns motius partidistes, sinó exposant els fets tal com són amb totes les fonts i exposant la nostra opinió, distingint-la dels fets. Als alumnes els presento una cita de Lleó XIII: «La primera llei de la història és no dir res de fals i la segona és no callar res de verídica».

Tornant al viatge apostòlic de Francesc al Canadà, Sola està d'acord que «memòria, reconciliació i curació, com diu Francesc, és la millor recepta. En un temps en què parlem molt de memòria històrica en el cas de conflictes bèl·lics passats (com la guerra civil), és important que l'Església, com un actor històric rellevant amb 2.000 anys de durada, com va fer Joan Pau II, demani perdó pels fets del passat. Cal una política de memòria històrica en clau eclesial. És instrument de conversió, de perdó (ha de ser natural per al fidel cristià i per a l'Església com a cos). Parlem d'una memòria històrica, no només per la memòria recent, hi ha greuges històrics que, per llunyans que quedin, cal que hi hagi actes de reparació que, a més, ajuden a cohesionar internament l'Església com a conjunt».

A Masqwas es van reunir amb el Papa líders i membres dels principals grups indígenes del país (Primeres Nacions, Métis i Inuit) on va recollir «el dolorós record dels abusos patits, fins i tot als centres residencials, a causa de les polítiques d'assimilació cultural».

Abusos sexuals: «Menys paraules i més fets»

«A causa del fenomen dels abusos, són molts els qui reclamen evitar les repetides i en ocasions banals peticions de perdó, més o menys sentides, per fets comesos per altres en el passat. Menys paraules i més fets. Són necessàries accions decidides per reivindicar la justícia a les víctimes i per recuperar aquells que, des de la fragilitat, han violat la promesa de viure en castedat per al Regne. Sobre tot, són necessàries unes relacions eclesials més sanes.» Són paraules de Jordi Bertomeu Farnós, oficial de la Congregació per a la Doctrina de la Fe (vegeu *Catalunya Cristiana* n. 2.154, del 31/01/2021).

Bertomeu va formar part de la *missió especial* a Xile que el papa Francesc li va encomanar juntament amb Mons. Scicluna i que, després de dues visites durant el 2018, van culminar en un informe privat on el Papa s'adonà de la veritat en emergir «una molt deficient gestió jurídica dels abusos sexuals de menors comesos per clergues però sobretot, el seu encobriment generalitzat», concloïa Bertomeu.

«Els agressors són molt hàbils, perquè transfereixen absolutament la culpa i carreguen a l'esquena, a l'ànima i al cor de la víctima el mal i el pecat que ells han comès. La recuperació és un procés llarg, costós, dur... però, dels inferns, se'n pot sortir, tot i que és impossible fer-ho sol», indica M. Teresa Compte Grau, presidenta de l'Associació per a l'Acollida i l'Acompanyament Betània (vegeu *Catalunya Cristiana* n. 2.056, del 17/02/2019).

Segons l'historiador David Abadías, malgrat les peticions de perdó pels abusos a menors i la pedofília que ja va iniciar Joan Pau II i han continuat Benet XVI i Francesc, «són font d'escàndol. Cal contundència a l'hora de combatre, denunciar i mirar d'erradicar els abusos tant com sigui possible. Provocar un escàndol és l'última cosa que es fa, pel mal personal que s'ocasiona i al conjunt de la comunitat. Això perjudica la confiança i sense confiança és difícil que creixi la comunitat. Hi ha l'obligació moral de guarir cada víctima i combatre el pecat».

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Aquesta setmana el Papa celebra el 60è aniversari de l'inici del Concili Vaticà II, ens apropem al Domund, parlem del nou arquebisbe de València, Mons. Enrique Benavent, reflexionem sobre l'erradicació del sensellarisme i presentem un llibre sobre la catedral de Tarragona

Francesc presideix una missa amb motiu del 60è aniversari de l'inici del Concili Vaticà II

El Papa convida a superar les polaritzacions

AICA
Ciutat del Vaticà

El papa Francesc va presidir l'11 d'octubre una missa a la basílica de Sant Pere amb motiu del 60è aniversari de l'inici del Concili Vaticà II.

Les paraules de Francesc van comentar el passatge de l'evangelí de Joan on Jesús pregunta tres cops a Pere: «M'estimes?», i tres vegades li diu: «Pastura les meves ovelles.» «També escoltem aquestes paraules del Senyor adreçades a nosaltres, a nosaltres com a Església», va dir el Papa, subratllant com el Concili va ser «una gran resposta» a la pregunta de Jesús.

També va lamentar els cops en els quals es va preferir ser «seguidors del propi grup» més que «servidors de tots, progressistes i conservadors abans que germans, “de dreta” o “d'esquerra” més que de Jesús; erigir-se com a “custodis de la veritat” o “solistes de la novetat”, en lloc de reconèixer-se fills humils i agraïts de la santa Mare Església».

«Superem les polaritzacions i defensem la comunió, convertint-nos cada cop més en “un de sol”, com Jesús va suplicar abans de donar la vida per nosaltres», va demanar el Pontífex.

L'Església, va afirmar el Papa, al Concili, es va interrogar sobre ella mateixa, sobre la seva pròpia naturalesa i missió, descobrint-se com a «misteri de gràcia engendrat per l'amor», «temple viu de l'Esperit Sant». Aquesta, va observar Francesc, és la primera mirada, perquè «l'Església ha de ser mirada sobretot des de dalt».

«Preguntem-nos si l'Església partim de Déu, de la seva mirada enamorada sobre nosaltres», va assenyalar a l'homilia. «Sempre hi ha la temptació de partir més aviat del jo que de Déu, d'avantposar les nostres agendes a l'Evangelí, de deixar-nos transportar pel vent de la mundanitat per seguir les modes del temps o de rebutjar el temps que ens dona la Providència de

tornar enrere», va advertir.

Davant d'això, el Papa va comentar que «ni el progressisme que s'adapta al món, ni el tradicionalisme que enyora un món passat són proves d'amor, sinó d'infidelitat». «Són egoismes pelagians, que avantposen els gustos i plans propis a l'amor que agrada a Déu, aquell amor senzill, humil i fidel que Jesús va demanar a Pere.»

El papa Francesc també va convidar a retrobar-nos i a renovar la passió del Concili, i a treballar per una Església en la qual es visqui l'alegria: «Si no s'alegra es contradiu ella mateixa, perquè oblida l'amor que l'ha creada. I, amb tot, quants entre nosaltres no aconseguim viure la fe amb alegria, sense murmurar i sense criticar? Una Església enamorada de Jesús no té temps per a conflictes, verins ni polèmiques.»

«Pastura les meves ovelles.» Aquest és l'amor que Déu vol de la seva Església, va dir el Papa, un amor que no «pren per a ell mateix», sinó que «té cura dels altres». Pere, de ser pescador, va esdevenir un pastor que «viu amb el ramat, pastura les ovelles», és entre elles.

PAPA FRANCESC
«Una Església enamorada de Jesús no té temps per a conflictes, verins ni polèmiques»

Influenciant

El Papa lamenta les faltes contra la comunió.

El Concili ens ensenya, va assenyalar el Bisbe de Roma, la mirada del medi: ser al món amb els altres i sense sentir-se mai per sobre dels altres, com a servidors del gran Regne de Déu; portar el bon anunci de l'Evangeli a la vida i a les llengües de les persones, compartint les seves alegries i esperances.

L'Església, va indicar el Pontífex, «existeix per estimar», no ha de «destacar als ulls del món», sinó servir-lo. Per a l'Església, cal redescobrir la font de l'amor per baixar a la vall i ser «canal de misericòrdia per a tothom. Tornem al Concili per sortir de nosaltres mateixos i superar la temptació de l'autoreferencialitat».

Pau per a Ucraïna

Després dels atacs massius amb coets russos a ciutats ucraïneses, el papa Francesc va tornar a demanar la fi de la guerra, adreçant-se a Déu: «Ell sempre escolta el crit dels pobres que l'invoken: que el seu Esperit transformi els cors dels qui tenen a les seves mans el destí de la guerra, perquè s'aturi l'huracà de la violència i es reconstrueixi la convivència pacífica en la justícia.»

ESGLÉSIA EN SORTIDA

«Adeu, bona nit ves-te'n a dormir... al carrer»

Un dia qualsevol a la «Taula de fraternitat» de l'Hospital de Campanya de Santa Anna. Una tarda berenant o sopant amb aquells joves que acaben de sortir de la infantesa i han entrat a l'adolescència, lluny de les seves famílies, després d'arribar a casa nostra supervivents del Mediterrani.

Alguns formen part —com un mitjà educatiu dels més eficients— de l'equip de futbol sala «Atlètics Missatgers de la Pau», de l'Hospital de Campanya amb l'ajuda i patrocini de Joan Gaspart, expresident del Barça. Altres esperen formar-ne part un dia i es preparen com a planter a la nostra «masia». Estan feliços amb nosaltres. Montse Pujades, una senyora voluntària amb un grup també de voluntaris, dedica moltes hores del dia per fer-los feliços.

Però cada nit, quan acaben de sopar i els acomiada, els diu que ja és tard i que se n'han d'anar a dormir, com qualsevol mare diria als seus fills. I és aleshores quan li comença a batre el cor i a patir d'impotència si alguns li diuen: «Sí, a dormir... al carrer, com cada nit.»

Tots recordem la nostra adolescència i, si teníem germans, segurament haurem participat en alguna lluita de coixins fins que la mare venia a posar ordre a l'habitació.

Els estan massa lluny de les seves mares. I les seves malifetes no es poden limitar a lluita de coixins de llit en llit, perquè no en tenen. Les seves lluites són més aviat de supervivència i amb «armes» no tan toves... Problemes d'inseguretat? I per a ells?

I jo em pregunto: no seria aquesta una de les prioritats de la nostra ciutat? Que potser no és un problema que ens afecta a tots, però que és l'Administració, en primer lloc, la que hauria de posar fil a l'agulla?

VIQUI MOLINS

Religiosa teresiana

El 23 d'octubre se celebra el Domund

Ser testimonis: sal i llum

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Redacció

Aquest diumenge 23 d'octubre se celebra el Domund, el diumenge mundial de la propagació de la fe, que enguany té com a lema «Sereu els meus testimonis».

En el missatge per a aquest any, el papa Francesc presenta diferents idees: Jesús és el primer testimoni; «tots», sense excepció, som cridats a donar una resposta a la invitació a ser testimonis; no hi ha espai vital que sigui aliè a aquest testimoni; la missió és fruit de l'Esperit Sant.

L'Església dona suport als territoris de missió, que són 115, i té cura de manera especial dels qui tenen més necessitats. Espanya és el segon país que més col·labora amb el Domund. El 2021 va enviar 10.095.972,36 euros que van ajudar a finançar 453 projectes a 74 països.

El lema d'enguany reflecteix l'Església en sortida que vol el papa Francesc. El Domund és una oportunitat per donar a conèixer l'activitat missionera de l'Església, sensibilitzar sobre la importància de les missions en el món actual, promoure les vocacions missioneres, intensificar la pregària per les missions i sol·licitar ajuda econòmica per donar suport al treball dels missioners i missioneres.

En declaracions a Ràdio Estel, el director del Secretariat diocesà de Missions de Barcelona, Manuel Górriz, explicava que «fa 30 o 40 anys el missioner era aquella persona que sortia a evangelitzar i que potser no tornava mai més. Ara, pensem que potser amb 200 euros i en dues hores de vol et pots plantar molt lluny de casa. Això suposa un canvi molt substancial. Cal visibilitzar els missioners com a persones que fan una aposta de compromís i de lliurament total per

MANUEL GÓRRIZ
«Missioner és tota aquella persona que pel sol fet de ser batejada esdevé deixeble-missioner»

Agustí Codinach

amor a l'Evangeli i al missatge de Jesús». I afegia: «Són persones que tenen un alt nivell de formació, amb competències en habilitats... però no oblidem que missioner és tota aquella persona que pel sol fet de ser batejada esdevé deixeble-missioner. Per tant, tots som deixebles-missioners.»

Górriz comentava que «hi ha l'opció de ser missioner de per vida, però també hi ha altres formes, com experiències puntuals que segur que marcaran la vida. La missió s'ha d'entendre com un procés d'anada i tornada, perquè podem testimoniar l'Evangeli tant en la comunitat d'acollida, com després, al nostre retorn, a la nostra comunitat d'ori-

Nova imatge

Obres Missionals Pontifícies (OMP) estrena nova imatge, amb un logotip més modern i atractiu. Inclou el símbol utilitzat per a la celebració del Mes Missioner Extraordinari 2019 i mostra les quatre obres que integren les OMP. Aquest canvi també suposa una nova pàgina web més simplificada i visual, amb una oferta d'informació sobre la institució, testimonis de missioners, projectes i recursos d'animació missionera.

D'altra banda, la revista *Supergesto* també s'ha renovat. Aquesta tradicional publicació per a joves reneix en format digital i compta amb novetats importants: tertúlies, un consultori en directe a Twitch del director nacional de la institució, firmes convidades, recursos per a la pregària personal i altres materials. Els missioners tindran un espai on oferiran en vídeo als joves el seu testimoni de fe i de missió.

Segons el director del Secretariat diocesà de Missions de Barcelona, Manuel Górriz, «en termes de comunicació o de difusió a través de les xarxes socials, més del 56% de la població mundial és present en alguna xarxa social, amb el potencial que això suposa a l'hora de poder evangelitzar».

Participants en la primera trobada diocesana d'animació missionera, el 8 d'octubre passat al Seminari de Barcelona.

gen per compartir el que hem vist i sentit».

De la seva banda, el director d'Obres Missionals Pontifícies, José M. Calderón, és conscient que la mitjana d'edat dels missioners i missioneres és molt alta, «senyal que calen nous joves, com ells ho van ser en el seu moment, que també visquin aquest compromís preciós d'entrega a la missió per a tota la vida».

I conclou: «Són persones que creuen que poden ser sal que ajudi que no es corrompi la nostra societat; que creuen que poden ser llum que impedeixi que les tenebres del pecat, l'egoisme, la supèrbia i l'avarícia regnin als nostres cors.»

 Tortosa

Enrique Benavent, de bisbe de Tortosa a arquebisbe de València

«El gran repte avui és fer de l'Església una família de la fe»

CARME MUNTÉ MARGALEF
Redacció

El bisbe Enrique Benavent, després de nou anys llargs a Tortosa, torna a la diòcesi mare de València, d'on va ser bisbe auxiliar i ara ha estat nomenat arquebisbe pel papa Francesc. Té 63 anys i substitueix en el càrrec el cardenal Antonio Cañizares, que ha estat nomenat administrador apostòlic fins a la presa de possessió de Benavent, el 10 de desembre.

«Ser arquebisbe de l'arxidiòcesi en la qual vaig néixer a la fe, en el Seminari de la qual em vaig formar, a la qual abans de ser bisbe de Tortosa vaig servir amb alegria durant 22 anys com a sacerdot i 8 i mig com a bisbe auxiliar, i a la que estimo de cor, és una responsabilitat que mai haguera imaginat», ha manifestat Benavent en el seu missatge adreçat als nous diocesans.

En ser entrevistat al programa *Sense distància*, de Ràdio Estel, ha insistit que «tornar a la terra i a la diòcesi pròpia és una gran alegria», «però també és veritat —ha afegit— que em causa una mica de dolor deixar Tortosa. Hi he fet arrels, hi tinc amics, és una diòcesi que estimo i a la qual m'he entregat de cor. Ara bé, les arrels humanes no ens han d'impedir anar on l'Església ens envia».

Encara sobre Tortosa, s'ha mostrat molt agraït: «He vist un testimoniatge de tants cristians que viuen la fe, uns sacerdots que s'esforcen per treballar pastoralment i per viure una comunió en el presbiteri diocesà. Tot això ha estat molt enriquidor. He visitat totes les parròquies de la diòcesi, tots els llocs on se celebra l'eucaristia. He intentat fer-me present a tot arreu on se m'ha demanat.»

«Més que grans reformes estructurals, l'Església necessita una vida cristiana senzilla, encarnada en la realitat, i des d'allí anar treballant en totes les estructures»

Reflexionant sobre el present i el futur de l'Església, el bisbe ha exposat que «el gran repte avui és fer de l'Església una família de la fe, on les persones ens sentim unides per la fe en Jesucrist. Que les diferències que pugui haver-hi entre nosaltres no arribin a convertir-se en divisions que ens enfrontin i que l'estima que ens tenim sigui més forta que les diferències. El gran repte avui és crear aquest ambient de vida eclesial, el desig de ser fidels a l'Evangeli, de fomentar l'espiritualitat dels sacerdots i dels laics. Més que grans reformes estructurals, avui l'Església necessita una vida cristiana senzilla, encarnada en la realitat, i des d'allí anar treballant en totes les estructures i les realitats».

Calidesa, proximitat i formació teològica

Enrique Benavent, nascut a Quatretonda, destaca per la seva calidesa i proximitat, i per la seva formació teològica. De fet, és doctor en Teologia per la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma i va ser degà-president de la Facultat

Benavent va comparèixer, el 10 d'octubre, davant dels periodistes i personal de la Cúria.

de Teologia Sant Vicent Ferrer de València. Nomenat bisbe de Tortosa el 17 de maig del 2013, inicià el ministeri episcopal el 13 de juliol del mateix any.

Al si de la Conferència Episcopal Tarraconense, és el bisbe responsable en l'àmbit de les missions des del 2014. A la Conferència Episcopal Espanyola, és president de la Comissió Episcopal per a la Doctrina de la Fe des de març del 2017 i membre de la Comissió Permanent des de març del 2017.

En els anys de Tortosa, ha escrit un total de set cartes pastorals. La darrera, dedicada a la catequesi, es titula *Preparem bé el camí al Senyor* i va ser signada el 27 de gener del 2021, festa de sant Enric d'Ossó, patró dels catequistes.

El 7 de maig passat va viure com a festa grossa la inauguració i benedicció de la façana barroca de la catedral, que va presidir juntament amb el nunci apostòlic a Espanya, Bernardito Auza. «És com la meua petjada en la història de la catedral de Tortosa», ha comentat amb emoció. També cal destacar les beatificacions, el 30 d'octubre del 2021, de quatre màrtirs de la Germandat de Sacerdots Operaris Diocesans. I les experiències eclesials viscudes amb motiu de l'Any de la Misericòrdia i de l'etapa diocesana del present procés sinodal: «Ha estat molt bonic comprovar que els diocesans, si bé pertanyen a terres catalanes i valencianes, se senten molt units, tenen un sentiment de diocesaneïtat molt arrelat.»

Com a arquebisbe de València, substitueix el cardenal Cañizares, de 77 anys, que el 9 d'octubre, Dia de la Comunitat Valenciana, va aprofitar per acomiadar-se dels seus diocesans.

El cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona i president de la Conferència Episcopal Espanyola, ha tingut paraules d'agraïment envers el cardenal Cañizares, que ha definit com a «germà i mestre». Omella n'ha destacat la recerca de la Veritat, l'actitud de servei i disponibilitat, el gran esperit apostòlic i missioner i el seu apassionament de la persona de Jesús en el servei als homes del nostre temps.

UN NOU LLINDAR

«Sereu els meus testimonis»

El Diumenge Mundial de les Missions —Domund— sempre és una crida a una major sensibilitat per a la missió i un esperó que ens desinstal·la de les nostres comoditats i ens convida a superar certes inèrcies que ens paralitzen. Ens ho diu amb insistència el papa Francesc: «Cada cristià i cada comunitat discernirà quin és el camí que el Senyor li demana, però tots som invitats a acceptar aquesta crida: sortir de la pròpia comoditat i atrevir-se a arribar a totes les perifèries que necessiten la llum de l'Evangelí» (EG 20). Necessitem pregar per la causa missionera i cooperar amb ella compartint vida, béns i temps perquè els més pobres rebin l'Evangelí de paraula i amb gests concrets de solidaritat fraterna.

La missió que l'Església ha rebut de Jesús abraça tothom sense cap tipus d'exclusió. Per això, tots podem obrir els ulls i el cor i fer-los misericordiosos, és a dir, oberts a la misèria que es pateix arreu del món. De fet, som part viva i activa de la missió, fent feina en comunió i amb actitud sinodal, caminant junts. Hem de tenir present que l'encàrrec ens ve de Jesús quan diu als seus deixebles: «Sereu els meus testimonis» (Ac 1,8). Hem de ser conscients que som enviats a predicar l'Evangelí i a donar testimoni amb la paraula i la vida, que som la baula d'una cadena que al llarg de més de vint segles no s'ha romput i es manté sòlida per la força del Senyor i per l'entrega dels qui ho viuen cada dia.

La missió, «anant més enllà», s'enforteix en la mesura que ens proposam ser missioners «aquí», a la nostra terra, que tanta necessitat té d'un anunci ple d'«ardor evangèlic» i d'un «testimoni valent». Darrerament ens hi està implicant molt el Sínode.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Jornada sobre la llei catalana pels drets de les persones sense llar

Aposta per l'erradicació del sensellarisme

MAC
Barcelona

El 10 d'octubre va tenir lloc una jornada per aprofundir sobre la proposició de llei de mesures transitòries i urgents per fer front i erradicar el sensellarisme, organitzada per la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la col·laboració d'Assís Centre d'Acol·lida, Càritas Catalunya, la Comunitat de Sant'Egidio, Sant Joan de Déu Serveis Socials i Arrels Fundació. Unes entitats que van ser impulsores d'aquest text legal que, des del 6 d'abril passat, s'està tramitant al Parlament de Catalunya i que és pioner dins del context legislatiu europeu.

L'acte, celebrat a l'aula magna de la UAB-Casa de la Convalescència, va comptar amb la participació de diversos representants del món acadèmic, de la societat civil, de l'administració pública i de la política. Entre ells, va destacar la intervenció del Dr. Antoni Milian, catedràtic de dret administratiu de la Universitat Autònoma de Barcelona i *alma mater* de l'esmentada iniciativa jurídica. Va explicar als assistents els motius pels quals és necessària aquesta llei.

«El sensellarisme crònic es troba orfe de regulació legal. La proposició de llei és una oportunitat que esperem que el Parlament de Catalunya aprovi durant l'any 2023. Hi està en joc la

vàlua moral de la nostra societat. És, sense dubte, un esdeveniment de gran transcendència. D'aquesta manera, es posaria fi al flagell que suposa el sensellarisme», va afirmar el Dr. Milian. I va afegir: «Aquesta llei crea la figura de l'espai residencial digne (pensió, alberg, habitatge d'inserció...), el qual garanteix un sostre a totes les persones que viuen involuntàriament al carrer. S'estima que unes 18.000 persones se'n beneficiaran.»

Jaume Castro, responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona, va recordar que la proposició de llei, fruit del treball de més de tres anys, «pretén omplir un buit legal en un àmbit en què la dignitat humana està crebantada». «Recull els drets dels sense sostre perquè puguin tenir un reconeixement ple com a ciutadans i n'assegura el compliment perquè tinguin una vida digna», va dir. Arran de la seva experiència com a voluntari durant vuit anys a la Comunitat de Sant'Egidio, Antoni Milian va decidir elaborar, juntament amb un equip de treball, la redacció de la llei.

L'advocada Eva Pich va manifestar que «l'empadronament és la clau de volta per a l'exercici dels drets de les persones sense llar» i «una obligació indefugible dels ajuntaments». La llei no només aposta per la vida digna d'aquest col·lectiu, sinó «també perquè puguin tenir un final digne, amb dret a un comiat, a un espai de vetlla».

Durant la cloenda de la jornada, Salvador Busquets, director de Càritas diocesana de Barcelona, va comentar que «cal que sigui llei per garantir un marc normatiu estable, acompanyat de polítiques públiques concretes, que estableixi el context favorable per poder acompanyar les persones en situació de sense llar fins a la consecució de la seva autonomia».

 Tarragona

S'ha presentat el llibre «La catedral de Tarragona. Arquitectura, discursos visuales y liturgia»

La rellevància històrica i artística de la catedral de Tarragona

JOAN BORONAT
Tarragona

S'ha presentat el llibre *La Catedral de Tarragona. Arquitectura, discursos visuales y liturgia (1150-1350)*, editat per la Fundación Santa María la Real, dins de la col·lecció Emblemas del Románico. Un nou llibre que mostra la rellevància històrica i artística del temple.

El llibre compta amb les recerques de quinze autors diferents, i el converteix així en el treball més complet que fins ara s'ha publicat mai sobre la catedral de Tarragona, una de les catedrals medievals més importants de l'Estat espanyol.

Entre els autors del llibre destaquen membres de l'equip d'investigació del Taller d'Estudis Medievals: Programes - Litúrgia - Arquitectura, i altres especialistes com Marta Serrano, de la Universitat Rovira i Virgili; Xavier Barral, professor de les universitats de Rennes i Ca' Foscari de Venècia; Francesc Español, de la Universitat de Barcelona, o Andreu Muñoz, director del Museu Diocesà de Tarragona, entre d'altres investigadors, arqueòlegs, historiadors..., aportacions entrelligades de forma

coherent segons la interpretació de cada especialista. L'equip interdisciplinari de la publicació ha estat coordinat pel professor d'Art Medieval Gerardo Boto Varela.

L'obra és fruit d'un treball de vuit anys per aprofundir en la història de catedral de Tarragona circumscrita en un període de dos segles, que deixa la porta oberta a successives investigacions i recerca. El volum ofereix noves dades sobre la topografia litúrgica, els relats visuals, les epigrafies o el paper dels promotors d'aquesta seu.

El volum palesa la singularitat d'aquest temple catedralici, «expressió del poder de la ciutat en l'època en què es va projectar, impulsada pel poder polític i l'eclesiàstic», va destacar Gerardo Boto, en l'acte de presentació del llibre, a la capella del Santíssim de la catedral. No en va, la catedral de Tarragona és plena d'elements originals de l'antic Temple d'August, projectada com la catedral més gran de tota la península Ibèrica, la catedral marmòria de l'edat mitjana més important de tota la Mediterrània.

El llibre, s'ha dit, «no descobreix l'excel·lència i la magnitud de la catedral de Tarragona, però sí que la posa en valor i advoca perquè sigui reconeguda, subsumida per un equivoc epítet que ha menystingut el valor excepcional», pel fet de considerar-se arquitectònicament de transició, entre l'art romànic i el gòtic.

La catedral de Tarragona. Arquitectura, discursos visuales y liturgia (1150-1350), que prèviament va ser presentat a la Feria del Libro de Madrid, es pot adquirir a la Llibreria de l'Arquebisbat, llibreries de Tarragona i on-line, al preu de 35 euros.

GERARDO BOTO
«El temple és expressió del poder de la ciutat en l'època en què es va projectar»

JOSEP MARIA MIRÓ I ARDÈVOL

President d'e-Cristians

Raó de la nostra fe

La nostra societat sembla haver renunciat a tota referència a Déu. Aquest fet és particularment palès a la vida pública, on es confon la condició laica de l'estat; la seva neutralitat confessional, amb l'expulsió de tota referència a Déu, en una formulació no legislada d'ateisme d'estat.

Aquest laïcisme aclaparador té fins i tot capacitat per contaminar la cultura cristiana, per això resulta decisiu recordar algunes veritats evidents de la nostra fe.

Una de les primeres és que l'Encarnació constitueix el moment axial de la humanitat, quan els éssers humans incorporats al Fill assoleixen la possibilitat de perfecció en el seu seguiment. L'Encarnació és molt més que una teofania, és una nova creació. És la introducció d'un nou principi espiritual directament enviat per Déu sobre la història de la humanitat, que gradualment embull la naturalesa humana i la transforma en una realitat nova. Sant Pau ens ho diu a Gàl·tes 4,4-5.

És el tensor cristià, sense el qual la nostra societat seria radicalment diferent. Podem entreveure en què pot convertir-se si ens aturem a observar com i per a què es viu avui, i quines són les tendències que regulen aquesta vida. L'apostasia pràctica en la qual viuen tants

cristians en la nostra societat significa substituir el tensor cristià pel no-res, que acaba sent ocupat per les emocions individuals, l'emotivisme, que per la seva pròpia lògica individualista i hedonista, dona lloc a la societat desvinculada.

L'Encarnació, que té la seva continuïtat en l'Església, i d'aquí la seva importància transhistòrica, ve precedida dels temps bíblics, que en són una preparació. L'Encarnació té com a conseqüència la redempció de l'ésser humà, que exigeix de la seva participació, i culmina en el temps de la realització del propòsit de Déu d'establir el seu Regne, que no és una metàfora, sinó una realitat que es consumarà en la història, a la qual el Poble de Déu, cadascun i en conjunt, hem de contribuir: «El nostre destí és el Regne de Déu, que Ell mateix va començar en aquest món, que ha de ser estès fins que Ell mateix el porti també a la seva perfecció» (*Lumen gentium* 9).

D'una banda, tenim la Història del modus de Déu vers el seu poble i el compliment del seu propòsit etern i, de l'altra, tenim la interpretació de la història visible, la dels actes humans a la llum d'aquell propòsit de redempció, d'elevació de la condició humana i de construcció del seu regne. Aquesta és la raó de la nostra fe.

L'apostasia pràctica en la qual viuen tants cristians en la nostra societat significa substituir el tensor cristià pel no-res

LLUÍS FOIX

Periodista i escriptor

Ucraïna vol ser lliure

La guerra d'Ucraïna ha trasbalsat la geopolítica i ha afectat severament la vida de centenars de milions de persones que noten les conseqüències econòmiques i socials del conflicte. Les primeres víctimes són naturalment els milers de soldats dels dos bàndols que han perdut la vida. Les guerres se sap com comencen però no com s'acaben ni quin serà el panorama un cop s'hagi signat la pau o l'armistici.

El fet és que Vladímir Putin va engegar l'ocupació d'Ucraïna el mes de febrer i, quan tot semblava que seria una guerra llampec que faria caure el govern de Kíiv i el substituiria per un altre que fos amic o dependent del Kremlin, estem veient com l'exèrcit rus no estava preparat per a una resistència com la que han demostrat els ucraïnesos amb l'ajut d'Occident. Ningú no comptava amb la voluntat de fer front a la invasió d'un president, Volodímir Zelenski, que d'humorista a la televisió s'ha convertit en un líder respectat pels seus conciutadans i per tot Occident.

Putin s'hi juga la seva continuació al poder i Zelenski també. Dmitró Kuleba, el ministre d'Afers Estrangers ucraïnès, ho va sintetitzar molt esquemàticament: «Si Rússia guanya, no hi haurà Ucraïna i si Ucraïna guanya hi haurà una nova Rússia.»

Al marge de les ambicions territorials de Putin per reconstruir el vell imperi tsarista i recuperar la Unió Soviètica, la guerra té molt a veure

amb el relat que ve covant-se en les elits que envolten al president rus i que és una lluita contra tot el que representa Occident contraposant la Rússia eterna a les democràcies liberals. El règim de Putin ha fet revifar la idea antieuropea basada en una barreja d'obscurantisme contra Occident en la qual s'inclou el nacionalisme rus, les teories conspiratòries i l'ajut desacomplexat de l'Església ortodoxa per tal de mantenir l'ordre i la seguretat al país més extens del món.

El despertar de Rússia, humiliada després del desmembrament de l'imperi soviètic el 1991, havia de venir del nacionalisme patriòtic construint un discurs propi i identificant un enemic tan ampli i tan dispers com les democràcies europees que, segons el mateix Putin, estan al servei dels interessos dels Estats Units.

El fet desgraciat és que es fabriquen cada cop més armes, mor molta gent innocent i s'incrementa l'odi entre pobles que havien conviscut secularment en un àmbit de respecte mutu. La caiguda política de Putin no seria garantia que el seu successor abandonés l'expansionisme territorial compartit per una gran majoria de russos. Això fa pensar, per tant, que la guerra serà llarga i cruenta per a tots perquè el que s'està dirimint és si ha de prevaldre el sistema autocràtic o el democràtic. Ucraïna pot ser l'epicentre d'una nova guerra mundial.

El fet desgraciat és que es fabriquen cada cop més armes, mor molta gent innocent i s'incrementa l'odi entre pobles

Sense adonar-nos-en, ja li tenim el peu al coll al primer trimestre d'aquest curs postpandèmic

Ens és urgent
recuperar una mirada
genuïna sobre
els nostres infants
i joves

FERRAN RIERA
Director de l'Escola Llissach
(Santpedor)

Fa un parell o tres de setmanes saltava la notícia que a França hi havia dificultats per cobrir les places de mestres necessàries. Segons sembla, al país veí s'ha donat una espècie de deserció contagiosa entre els professors en haver-se quedat desbordats davant les dificultats i els maldecaps a les aules.

No m'he entretingut a valorar la veracitat de la notícia. Donades les circumstàncies i veient com van les coses al nostre país, a mi em sembla versemblant i si més no em permet introduir aquest article a partir de dades que sí que són certes perquè són les que puc documentar diàriament a l'escola.

La nostra és, d'entrada, un època aspra a les aules. La pandèmia ha accelerat els processos que ja fa temps els educadors anunciàvem com a dissolvents de la humanitat de nens, joves i adults: les hores d'ús de les pantalles (en això el nostre país va al capdavant), l'addicció a tutorials, jocs i pornografia, l'increment en les autolesions (les dades sobre l'augment de suïcidis en joves, sobretot noies, són demolidores), i de malalties mentals com els trastorns de conducta alimentària o límits de personalitat, sense tenir en compte l'augment dels casos d'espectre autista... Un capítol a part mereix la por. Haurem d'estar atents per veure com afectarà a les properes generacions que aquest sentiment s'hagi instal-

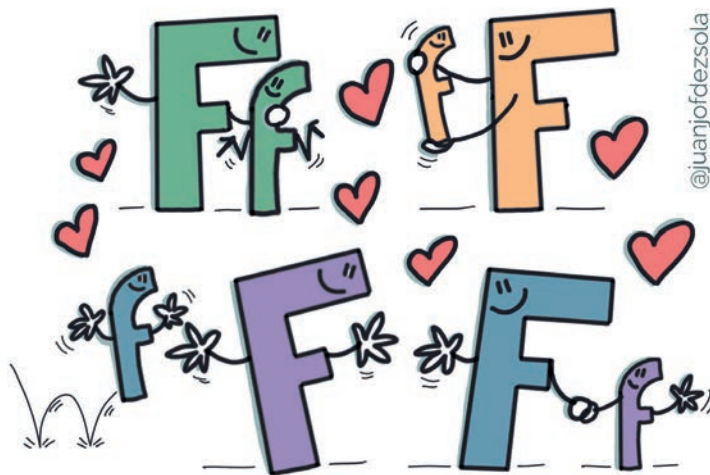
lat en la mentalitat i en la mirada dels adults i estigui sent transmesa sistemàticament a infants i a joves.

Hem de reconèixer que tot plegat ens ha agafat, als adults, amb el peu canviat. La societat del benestar (que en si té coses molt bones però que ha reduït la resistència al patiment), la idolatriització del dret individual per sobre de l'experiència del bé comú, la primàcia en el món educatiu d'allò que és nou davant del que és senzillament bo, la liquiditat de les relacions adultes que posem davant dels ulls dels nostres alumnes i la frivolitat (per dir-ho d'una manera sintètica) amb la qual hem plantejat formació, creixement, professió i educació, ha debilitat la capacitat de complir amb el deure de transmetre a les generacions que venen al darrere el valor de la nostra cultura en el moment històric en què, després de la Segona Guerra Mundial, possiblement era més urgent recuperar.

Ens és urgent recuperar una mirada genuïna sobre els nostres infants i joves, una mirada que inclogui també aquest tipus de noves dificultats i casualístiques a les famílies i a les aules. Que no deixi fora res i per a la qual tota circumstància sumi a favor del creixement propi (no oblidem que no educa qui no és educat) i del creixement dels nois i noies que cada dia ens són confiats a les aules de les nostres escoles.

La importància del diàleg

Ets conscient que cada dia, amb l'ajuda de Déu, has de treballar per la parella i per la família

**VICTORIA GARCÍA
I AGUSTÍN LABRADOR**
Responsables de difusió
de Catalunya-Menorca dels Equips
de la Mare de Déu

L'altre dia vaig rebre una trucada d'una amiga que viu en una altra ciutat, i després de posar-nos al dia de mil coses, els fills, la feina, la família..., vaig notar-li la veu trista i li vaig preguntar: «Va tot bé?» I aleshores va començar a explicar que se sentia allunyada del seu marit, que discutien per ximpleries, que estava amoïnada per la relació. I després d'escoltar-la explicar com es veia, li vaig comentar que potser seria bona idea que convidés el seu marit a un sopar tranquil, que li parlés des del cor, que recordessin tots aquells detalls que els van fer enamorar-se, totes aquelles qualitats que feien que l'altre fos tan especial, i que simplement parlessin de les coses agradables i des d'aquest punt de trobada, després, ja podrien comentar els petits detalls que els portaven a les discussions.

Ella es va sorprendre per aquest consell d'anar al diàleg des de l'interior, cercant com a punt de partida els aspectes bons de l'altre i no començant per discutir i retreure el que no suportes de la teva parella. Em va dir que li semblava una gran idea i que la posaria en pràctica.

Us he de confessar que això no és idea meua, sinó fruit del que hem viscut durant tants anys al nostre

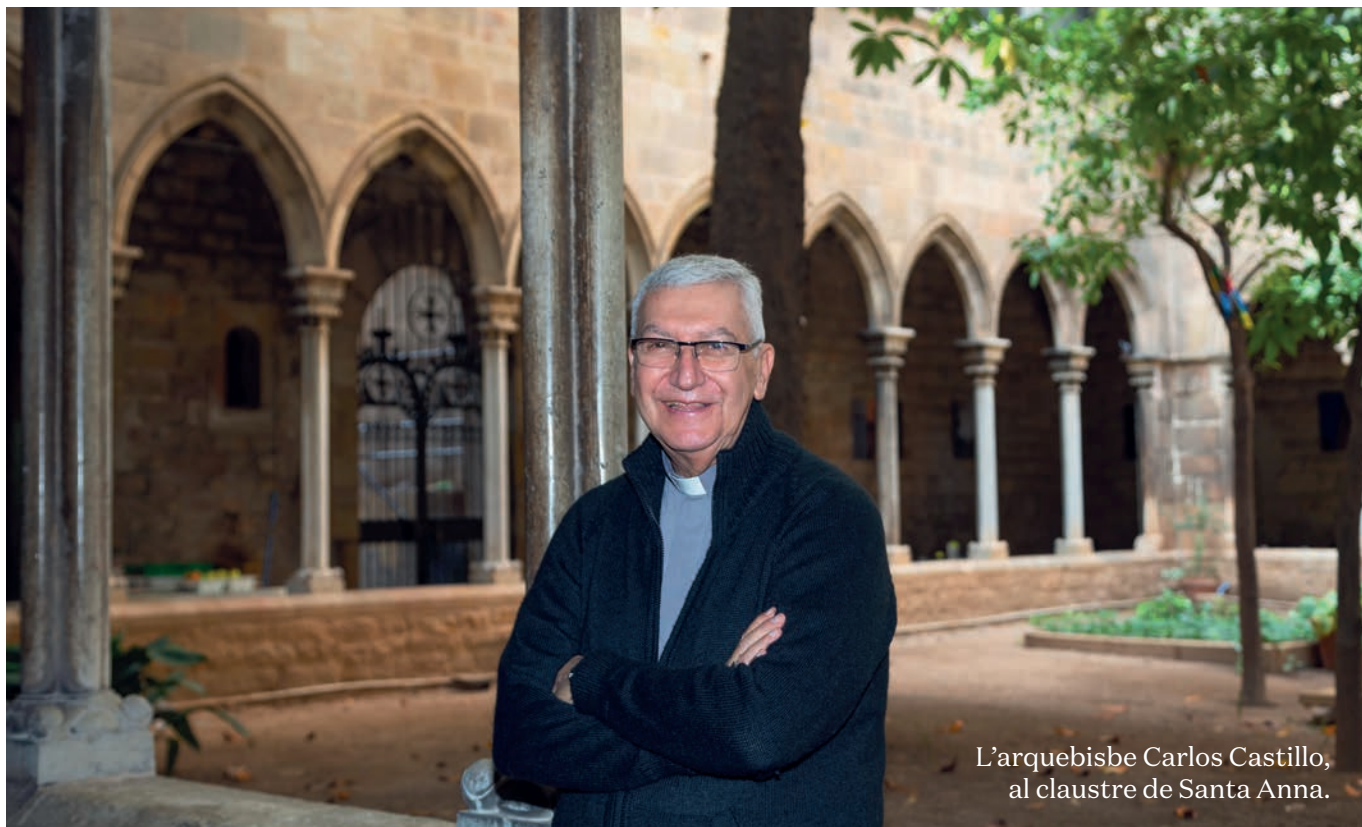
equip i al Moviment dels Equips de la Mare de Déu. Es tracta del nostre famós deure d'asseure's, que és aquell diàleg en presència de Déu, que totes les parelles haurien de mantenir almenys un cop al mes, per parlar del nosaltres, per parlar del que t'enamora de l'altre, per parlar dels projectes en comú i per parlar també, des de l'amor, d'aquells detalls que de vegades no ens agraden tant. I quan es comencen aquestes converses des de l'amor, les frases no són dards enverinats llançats per fer mal, sinó que són crides a l'altre per fer millor la vostra vida en comú.

T'adones que ets afortunat de poder viure la fe en un grup, tot i que pel fet de pertànyer a un moviment de matrimonis no tinguis res assegurat, i ets conscient que cada dia, amb l'ajuda de Déu, has de treballar per la parella i per la família, i posar l'amor i el diàleg al centre de la vostra vida.

Us animem a tots els qui no pertanyeu a cap grup que busqueu aquell en què pugueu encaixar-hi millor, perquè és difícil viure la fe en solitari, els primers apòstols ja vivien en petites comunitats, i nosaltres hauríem de buscar-les també avui.

«Hem de
considerar
el pobre com
el tresor amagat
que té molt
a ensenyar-nos»

**Mons. Carlos Castillo, arquebisbe de Lima
i primat del Perú**

L'arquebisbe Carlos Castillo, al claustre de Santa Anna.

«Les esglésies hospital de campanya han d'estar en servei mòbil, atentes a les necessitats humanes, a les necessitats profundes de sentit i a la necessitat de compartir la fe»

«Els pobres ens evangelitzen perquè la seva experiència és molt densa en el dolor i en el patiment»

De l'11 al 14 d'octubre va tenir lloc a Barcelona la Trobada Esglésies Hospital de Campanya, que va comptar amb la participació de l'arquebisbe de Lima i primat del Perú, Carlos Castillo. En una entrevista conjunta concedida a Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*, Mons. Castillo reflexiona sobre la pobresa, les esglésies hospital de campanya i ens acosta a la realitat del seu país.

Quina és la seva impressió sobre l'església de Santa Anna-Hospital de Campanya de Barcelona?

La segueixo des de fa uns anys perquè soc molt amic de Mn. Xavier Morlans. Penso que és un intent de traduir en una experiència concreta aquesta represa del projecte de Jesús que fa el papa Francesc. En realitat, Jesús és l'hospital de campanya perquè Ell és el testimoni del Pare. La Paraula que es fa carn, que és Jesús, va pels camins caminant i va hostatjant la gent al seu pas perquè va curant, va acompanyant, va ensenyant, va tocant la gent i fent que la seva vida tingui una esperança, un sentit... És el que sento sobre aquesta experiència que ara veig molt crescuda. Avui dia s'ha diversificat el menjador, que funciona tan bé; la infermeria

fa una primera aproximació al dolor i al patiment de la gent. Veig que ve gent de moltes religions. És una església molt oberta i això és el que diu el Papa que és Jesús.

Què ha de caracteritzar una església hospital de campanya?

Les esglésies hospital de campanya han d'estar en servei mòbil, atentes a les necessitats humanes, a les necessitats profundes de sentit i a la necessitat de compartir la fe. No han de ser només uns servei assistencial, sinó que han de tenir l'oportunitat, a través de l'encontre plegats amb la diversitat de persones, que tots siguin subjecte de compartir la fe. Això vol dir que la fe és un do, que és present a tota la gent perquè Jesús ha mort i ha resuscitat. El seu esperit s'ha escampat arreu del món i aquestes petites guspires de fe es poden anar reunint perquè sorgeixi un home nou, una dona nova, i d'aquests sorgeixi també aquesta capacitat de participar de la fe com una comunitat que dona testimoni d'aquest Senyor. El catolicisme no pot ser tancat.

A l'arxidiòcesi de Lima hi ha un projecte d'església hospital de campanya, en quin moment es troba?

Estem intentant que el conjunt de l'Església de Lima tingui

aquesta forma. És un camí una mica més llarg i difícil perquè hem hagut de proposar la superació d'alguns costums. Amb els dos anys que hem passat de pandèmia, tota l'Església de Lima s'ha mobilitzat amb la gent a través de sistemes de voluntariat, de col·lecta... l'ajuda ha estat impressionantment solidària. Aquest només és l'inici perquè el que vam fer és establir un model de parròquia que s'anomena «parròquies missioneres i solidàries». Ara, jo voldria que hi haguessin alguns models pràctics i, de fet, amb la Comunitat de Sant'Egidio s'està treballant perquè aculli un d'aquests hospitals de campanya del passat, l'església de Sant Llätzer, on s'atenia la leproseria. El plantejament ara és que s'han de trobar les noves lepres i cal atendre-les.

Sant Llorenç deia que el tresor de l'Església són els pobres, realment els valorem com una riquesa?

El Perú, tota la vida, ha estat buscant per l'or, i l'or del Perú són els pobres, els senzills, perquè és la gent que treballa, que busca, que té molta saviesa, amb centenars de cultures necessàries per construir el país... hi ha un text de l'evangeli que diu: «On tens el tresor, hi tindràs el cor.» No podem posar el tresor en l'or físic perquè ja ho deia santa Rosa de Lima, que era el metall que permetia perdre's i, a més, és produït amb els dolors de la gent. Hem de considerar el pobre com el tresor amagat que té molt a ensenyar-nos. Els pobres viuen la fe d'una altra manera. Els pobres ens evangelitzen perquè la seva experiència és tan densa en el dolor i en el patiment. Així com ells mateixos necessiten ajuda, ells també tenen molt per donar perquè la seva experiència compta. Un dels problemes és que s'escolta molt poc els pobres. De vegades només pensem que hem d'escoltar els seus clams, i és veritat, però també tenen les seves propostes. El Papa diu que cal escoltar els somnis.

Un fenomen preocupant i que sembla que va a l'alça és l'aporofòbia, l'aversion a la pobresa i als pobres. Com es combat?

Un aspecte molt important és el principi de realitat. La crisi que estem vivint mundialment és una crisi de l'extensió de la pobresa per la riquesa d'uns pocs. No es pot tenir una visió inhumana, antihumana, en un món on la major part de la humanitat pateix i necessita ser reconeguda. La millor

manera de combatre l'aporofòbia és una Església i una humanitat que torna al que és elemental, que és la nostra capacitat «entranyable». No oblidem que l'ésser humà és mamífer i els mamífers es caracteritzen per haver estat acotxats durant mesos al si matern i haver rebut l'amor gratuït, que és el que permet tenir sentit a la vida. Voler reduir-ho tot a la mesura mecànica és el gran error de l'època moderna, que ha de saldar-se amb sensibilitat.

Com valora el pontificat del papa Francesc i les seves reformes?

El Papa està retornant a l'essència de l'Església. Les reformes del Papa no són arbitràries, perquè ja han estat plantejades al Concili Vaticà II. No és un retorn al passat, és un retorn al fonament. Jesús és la veritat ahir, ara i sempre. Per tant, basar-nos en Jesús el Messies, el Salvador, el Jesús encarnat, té moltes sorpreses per a nosaltres si el tornem a rellegir. En això, l'Església protestant ens ha ensenyat molt. Avui dia se sent poc, en algunes parts del món, referir-se a la Paraula del Senyor i es posa més l'accent en els ritus. Els ritus són expressió de la Paraula. Necessitem dir-nos

Les esglésies hospitals de campanya, sempre acollidores.

«No es pot tenir una visió inhumana, antihumana, en un món on la major part de la humanitat pateix i necessita ser reconeguda»

«El papa Francesc planteja uns elements de somni de la humanitat on tots puguem participar-hi, on exercir la nostra capacitat de sortir»

la paraula del Senyor i escoltar la seva paraula.

Francesc diu que prefereix una «Església accidentada, ferida i tancada per sortir al carrer, que una Església malalta pel tancament i la comoditat d'aferrar-se a les seguretats pròpies»... per què fa tant de por aquesta afirmació?

Jo crec que és perquè l'ésser humà és un ésser de costums i un cop que els adquirim, ja no els volem canviar. El papa Francesc planteja uns elements de somni de la humanitat on tots puguem participar-hi, on exercir la nostra capacitat de sortir. Qui es tanca en ell mateix, s'escleriotitza.

Com a arquebisbe, què el preocupa?

Em preocupa la polarització que vivim. Una situació de crisi com la que vivim genera tensions producte d'actituds humanes que avui dia estan marcades per la desesperació i el raonament interessat que utilitza la ideologia, però el problema són les ambicions desmesurades producte d'una actitud primària. Si com a Església, com ho va fer Jesús, aconseguim col·locar-nos en l'en-

tranya de l'ésser humà, disminuirà la polarització i s'obrirà el terme «diàleg» com a principi d'existència. La democràcia està sent molt colpejada, però pot ajudar també a ser un vehicle de diàleg que permeti equilibrar les polaritzacions, que són desmesurades i absurdes.

Quin moment viu l'Església peruana?

L'Església està mirant de respondre a les necessitats més profundes de la gent. Ens preocupa el sentit del servei al bé comú perquè, fruit de la crisi mundial però també de la crisi interna, han sorgit sectors de diversos tipus on l'ambició transforma els grups socials, fins i tot els polítics, en màfies. El Perú és un país on hi ha molta necessitat i hi ha persones que se n'aprofiten al màxim, pensen només en elles mateixes i menyspreuen les necessitats i problemes de la gent. L'Església intenta acompanyar la gent, però encara ens falta tenir una Església plenament identificada amb el diàleg i l'obertura.

I com és la relació amb el govern?

Tota la classe política del país està en un procés de crisi perquè no hi ha preparació, molt visible en l'equip dirigent del govern, però també es veu al Parlament, en organitzacions privades... també és veritat que hi ha un cert replegament dels experts. També a la pròpia Església tenim una deficiència dirigent per inexperiència, perquè les experiències són noves i perquè, en gran part, hi ha molta ignorància, molt poca formació. Aquests anys de globalització ens han deseducat a tots, ens han dit que l'únic horitzó són els calés, els diners, ens han tancat en una bombolla que ara està esclatant.

Què coneix vostè de Barcelona i de Catalunya?

Molts dels grans amics que tinc a Espanya són catalans. Aprecio el sentit de la cultura pròpia, de la identitat, l'obertura a seguir construint-la de forma integrada amb tots. Agraeixo que l'Església intenti reconformar-se en un ambient de fort secularisme. Hi ha una Església que està naixent enmig del que semblava que no existia. Jesús viu en la gent, però cal anar descobrint-ho i acompanyar-ho. Cal tenir una Església «caminant», que vagi al metro, que entri als bars, que camini els divendres a la nit...

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Sereu els meus testimonis

Benvolgudes i benvolguts, us heu fixat que quan algú agafa una malaltia que té per un cas únic, es troba inesperadament amb una colla de persones que tenen o han tingut el mateix mal? Tothom fa les seves recomanacions: «Tal metge em va posar bé, aquest medicament fou com posar oli en un llum..., les aigües de tal indret...» I resulta que ningú no creu trepitjar els drets de l'amic en recomanar el remei que l'ha guarit.

El Concili Vaticà II va promulgar el decret sobre llibertat religiosa i el va començar a aplicar al cap d'uns anys. No sempre n'hem fet un ús correcte i fàcilment ens n'hem anat pels extrems. En l'àmbit religiós, ens ha pres una mena de complex i ens sembla que qualsevol «to major» pot atemptar contra els drets d'altri.

Avui és el Dia de les Missions, la Jornada del Domund, que enguany té el lema següent: «Sereu els meus testimonis», inspirat en les paraules de Jesús ressuscitat als seus deixebles, tal com trobem en el llibre dels Fets dels Apòstols (1,8). Què té d'estrany que, si he descobert en Crist el secret contra el meu mal,

ho anunciï als qui estimo, mentre ho faci sense impositcions ni ferir els sentiments de ningú?

El papa Francesc, en el missatge per al Domund d'enguany, ens diu que l'Esperit Sant inspira «homes i dones senzills per a missions extraordinàries». L'Esperit «dona la paraula justa, en el moment precís i en la forma apropiada». I, tot seguit, ret homenatge a aquells testimonis que van posar en marxa les diverses Obres Missionals Pontifícies i a tots els qui viuen el fet que «l'Església és missionera per naturalesa». Com a Església diocesana, el Domund ens recorda l'obra missionera arreu del món i, especialment, la donació dels vint-i-set missioners i missioneres de la nostra arxidiòcesi que anuncien l'Evangeli en els llocs més insospitats. Però també, el Domund ens recorda que tot batejat i batejada ha de ser missioner o missionera en el seu propi ambient.

En un article de fa uns anys, que comentava l'elecció del papa Joan Pau I recentment beatificat, hi vaig trobar la frase següent: «No he sentit mai de cap líder que digués

“estimeu els vostres enemics...” i, tanmateix, esdevé una norma excel·lent per a una bona convivència. Crist ens dona aquest mandat fonamentat en el fet que Déu és Pare de tots i vol integrar-nos a la seva família. Anunciar, doncs, el missatge de Crist a una humanitat tarada d'individualisme, de discriminacions racials i d'odis de classe, és faltar-li al respecte? Si tinc experiència que Crist guareix el meu egoisme i em dona una esperança que no m'ofereix ningú més, és normal que el recomani als qui pateixen la mateixa malura. Quan s'ha fet una veritable experiència d'Evangeli hom ja no pot restar encadenat. Es comunica espontàniament, es desitja que els qui estimem també hi participin.

El Domund ens pregunta fins a quin punt Jesús de Natzaret és llum per a nosaltres i, si ho és, per quina mena de complex no hem d'anunciar-lo, tot esdevenint el seus testimonis? Ell mateix ens hi empeny. Ens diu: «Allò que us dic en la fosca, digueu-ho a plena llum» (Mt 10,27).

Ben vostre.

ROMÀ CASANOVA
Bisbe de Vic

Els missioners, preciosa realitat de l'Església

No sempre les realitats de la vida eclesial tenen bona consideració per a molts en aquest moment social i ideològic. Tot i això, la realitat de les missions catòliques arreu del món en països en via de desenvolupament sí que és considerada realitat preciosa de l'Església. La presència dels missioners i missioneres en aquests països, amb fidelitat i constància, moltes vegades amb perill de segrestos i fins i tot de ser morts, toca el cor d'una societat que, malgrat el seu materialisme i individualisme, és capaç de restar perplexa enfront de la generositat d'aquestes persones que, en nom de Crist i de la seva Església, són presents entre els més pobres per ajudar-los a créixer amb esperança.

La missió, però, ve de molt lluny, del mateix Crist quan envia els seus deixebles: «Aneu per tot el món i prediqueu a tothom la bona nova de l'Evangelí» (Mc 16,15). I l'Església al llarg dels segles ha respost a aquest enviament de Jesús amb onades missioneres intenses en el temps i en el nombre, fent que la fe cristiana arribés a tots els continents. Realitat missionera feta de donació i regada amb sang en molts moments de la història missionera; la qual cosa no va frenar pas l'impuls missioner que té la seva font en Crist mateix. De fet, l'autèntica evangelització missionera, des del moment en què té el seu fonament en el testimoniatge, duu en ella mateixa el martiri. No oblidem que la paraula «testimoni» traduïda al grec clàssic és «màrtir». La missió té voca-

ció de testimoniatge, de martiri: donar la vida pels germans per amor a Crist.

El Domund (Diumenge mundial de les missions) ens presenta aquesta obra preciosa de testimoniatge i donació, no sols perquè l'admirem i l'aplaudim —que també hem de fer-ho—, sinó a fi de suscitar en nosaltres la generositat amb vista al sosteniment de les obres de missió catòlica d'arreu del món. Una característica del Domund, i en concret les Obres Missionals Pontificies, és la universalitat. Pertoca al Sant Pare l'administració de la generositat de tots nosaltres perquè hi arribi a aquells que en tenen més necessitat. La finalitat única és el sosteniment de les obres eclesials en els territoris de missió, on Esglésies que estan iniciant el seu camí necessiten el suport de tota la comunitat eclesial per seguir avançant en el seu creixement i consolidació.

Tots som testimonis de Crist. Alguns ho són en terrenys de missió; també nosaltres ho hem de ser en aquesta terra nostra que, cada vegada més, es va convertint en un país de missió. Ara ens pertoca donar suport a les missions *ad gentes*, a aquells missioners i missioneres que són la nostra avantguarda en països generalment llunyans, i ho hem de fer amb la pregària, amb els donatius generosos i amb l'almoïna del temps col·laborant amb la Delegació diocesana de Missions, a fi de mantenir la flama encesa de l'evangelització i fomentar més generositat per tal que les missions compleixin la seva tasca, que és la de tots nosaltres.

COMENTARI DE LA PARAULA

El barem de Déu

GLORIA MONÉS

Si Lluc en començar el capítol diu que cal pregar, en l'evangeli d'avui ens diu com hem de fer-ho. Jesús presenta una paràbola sorprenent, contraposant dos models prou coneguts: fariseus i publicans. Quin dels dos ho fa bé? En temps de Jesús la resposta era evident. Els fariseus eren gent exemplar de la mateixa manera que tothom sabia que els publicans eren uns pocavergonyes. També convé deixar clar que la relació de Jesús amb els fariseus no fou tan polèmica com mostren els evangelis, sobretot el de Joan. Els adversaris en temps de Jesús no eren tant els fariseus com els saduceus, que ostentaven el poder. Els fariseus podien recriminar a Jesús que fos poc ortodox en el compliment de la llei, però no eren enemics seus. Fins i tot tenia amics entre els fariseus, com Nicodem i el mateix Josep d'Arimatea. Si els fariseus queden malparats en els evangelis és perquè aquests foren escrits després de la caiguda de Jerusalem i la desfeta del poble jueu. L'únic grup que va sobreviure al desastre fou el dels fariseus. Per això, donada la situació, quan un sector abandonà el judaisme per passar al cristianisme, la sinagoga entrà en conflicte amb les primeres comunitats cristianes.

Si en la paràbola hi apareix un fariseu és precisament per-

què eren gent modèlica en qui el poble s'emmira. Un home que dona gràcies a Déu perquè és fidel complidor de la llei; no és com els altres, i això era cert. És dolent donar gràcies a Déu i complir la llei? Perquè Jesús deixa malament el fariseu si deia la veritat? Senzillament, perquè aquest, apuntant-se en els seus mèrits, es vanta davant Déu, mentre que el publicà, sentint-se pecador, es llença als braços de la misericòrdia de Déu. Quan ens recolzem en la teologia del mèrit, ens afirmem en el nostre ego, ens comparem amb els altres, ens sentim superiors, i aquest és el mal. El publicà és pecador i ho reconeix; s'abandona a Déu i Déu el «justifica»; és a dir, el va «ajustant». Aquest és el treball de l'Esperit en nosaltres; «ajustar-nos» al voler de Déu, i aquí no hi entra la categoria del mèrit; és gràcia.

Aquesta paràbola s'adreça, per tant, a tots aquells que es consideren «justos» —siguin del sector que siguin— i en conseqüència es permeten judicar i criticar els altres als quals ells consideren «menys bons». Va per a qualsevol de nosaltres quan mirem de dalt a baix el veí. El text em convida a mi, avui, a revisar el meu concepte de «bo» i «dolent» així com la imatge que tinc de Déu. Sabré fer-ho?

M. CLAUSTRE SOLÉ
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador d'Escola d'Animació Bíblica

Per què la llei jueva va ser un problema per a algunes de les primeres comunitats cristianes?

La concepció de Llei i de lleis que tenim avui no és la mateixa que a l'Antic Testament. De per si, tampoc no era la mateixa per als primers cristians. Cal dir que sota el paraigua de «Llei» trobem diferents nivells que, si rebien aleshores una sola denominació, avui en rebrien diverses. El judaisme atorga la denominació «Llei» al Decàleg, també a tota la Torà (el nostre Pentateuc) i, per tant, a totes les lleis que es contenen en aquests llibres, incloses les de culte i puresa. Avui nosaltres distingim entre la Llei, les lleis i la normativa o reglaments que es vertebren a partir de les lleis. Sense fer encara aquestes distincions tan especialitzades, sí que podem dir que les primeres comunitats cristianes distingien, tal com trobem als escrits de Pau, entre Llei i lleis. És a dir, que no atorgaven el mateix valor al Decàleg que a les lleis culturals, per exemple, del Levític.

I tanmateix, per paraules de Jesús sabem que els fariseus se sabien molt bé la lletra de cadascuna d'aquestes lleis i les carregaven sobre el poble indiscriminadament. Se'n sabien molt bé la lletra, però no en van captar mai la música de misericòrdia. En paraules de Jesús, adreçades a escribes i fariseus: «Com en sabeu, d'anul·lar els manaments de Déu per conservar la vostra tradició!» (Mc 7,9).

No menys expeditiu amb la vasta col·lecció de normes serà Pau quan diu: «Allò que la Llei no tenia forces per a fer» (Rm 8, 3). I molt més taxatiu encara resulten aquestes altres paraules: «Hem estat deslligats de la Llei i hem mort a allò que ens tenia presoners; ara servim Déu d'acord amb el camí nou de l'Esperit i no segons la lletra envellida de la Llei» (Rm 7,6).

Sí, és veritat que les lleis de pura que obligaven els homes jueus a la circumcisió eren una càrrega molt pesada, però sense pretendre obviar aquest tema, la realitat és que el conflicte entre el cristianisme i el reguitzell de lleis jueves és molt més complex i profund.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXX de durant l'any

Lectura primera

Sir 35,12-14.16-18

*El crit d'auxili dels desvalguts penetra
més enllà dels núvols*

Lectura del llibre de Jesús, fill de Sira:

El Senyor fa justícia, no té miraments amb el prestigi dels homes, no es deixa influir per ningú en perjudici dels pobres; escolta la pregària dels oprimits, no es fa sord al clam dels orfes ni al plany insistent de les viudes. El Senyor rep benèvolament els qui l'honoren, el clam d'aquests homes arriba al cel, el crit d'auxili dels desvalguts penetra més enllà dels núvols, i ells no es consolen fins que arriba a terme, no desisteixen mentre l'Altíssim no intervingui per fer justícia a favor dels innocents. El Senyor no s'entretindrà, no tardarà a sortir a favor d'ells.

Al·leluia

2Co 5,19

*Déu, en Crist, ha reconciliat
el món amb ell mateix,
i a nosaltres ens confia el missatge
de la reconciliació.*

Salm responsorial

33

Beneiré el Senyor en tot moment,
tindrè sempre als llavis
la seva lloança.
La meva ànima es gloria
en el Senyor;
se n'alegraran els humils
quan ho sentin.

*R. Quan els pobres invoquen
el Senyor, ell els escolta.*

Els ulls del Senyor vetllen
pels justos,
escolta quan criden auxili.
Així que criden, el Senyor
els escolta
i els treu de tots els perills. *R.*

El Senyor és a prop
dels cors que sofreixen,
salva els homes
que se senten desfets.
El Senyor rescata
de la mort els seus servents,
i no acusarà els qui es refugien
en ell. *R.*

Evangelí

Lc 18,9-14

*Va ser el cobrador d'impostos i no el
fariseu
el qui tornà a casa seva perdonat*

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

En aquell temps, Jesús digué aquesta paràbola a uns que es confiaven que eren justos i tenien per no res a tots els altres: «Dos homes pujaren al temple a pregar: un era fariseu i l'altre cobrador d'impostos. El fariseu, dret, pregava així en el seu interior: "Déu meu, us

Lectura segona

2Tm 4,6-8.16-18

*Ja tinc reservada la corona
que m'he guanyat*

Lectura de la segona carta de sant Pau a Timoteu:

Estimat, pel que fa a mi, la meva vida ja és oferta com una libació vesada sobre l'altar. Ja m'ha arribat el moment de desfer les amarres i deixar el port. Després de lluitar en aquest noble combat i acabada la cursa em mantinc fidel. I ara ja tinc reservada la corona que m'he guanyat. El Senyor, jutge justíssim, me la donarà quan serà el dia, i no tan sols a mi, sinó a tots els qui enyoren la seva manifestació.

Durant la meva primera defensa davant el tribunal no es presentà ningú a fer-me costat; tothom m'abandonà. Que Déu els ho perdoni. Però el Senyor m'assistia i em donà forces perquè acabés de proclamar el missatge de l'evangelí, i poguessin escoltar-lo tots els pagans. I Déu m'ha salvat de la gola del lleó. El Senyor em salvarà de tots els qui em volen perjudicar i em guardarà per al seu Regne celestial. A ell sigui donada la glòria pels segles dels segles. Amén.

dono gràcies perquè no soc com els altres homes: lladres, injustos, adúlter, ni soc tampoc com aquest cobrador d'impostos. De juno dos dies cada setmana i us dono la desena part de tots els meus ingressos." Però el cobrador d'impostos, que s'havia quedat un tros lluny, ni gosava aixecar els ulls al cel, sinó que es donava cops al pit i deia: "Déu meu, sigueu-me propici, que soc un pecador." Us asseguro que aquest tornà perdonat a casa seva i l'altre no; perquè tothom qui s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Octubre

23. DIUMENGE

Diumenge XXX de durant l'any, Verd. Lectures: Siràcida 35,15b-17.20-22a / Salm 33 / 2 Timoteu 4,6-8.16-18 / Lluç 18,9-14. Urgell: *Dedicació de la catedral* (S), Blanc. SANTORAL: Joan de Capistrano, prev.; Oda, vg.; Servand i Germà, mr.

24. DILLUNS

Sant Antoni Maria Claret (MO), Blanc. Lectures: Efesis 4,32-5,8 / Salm 1 / Lluç 13,10-17. SANTORAL: Martirià, mr.

25. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Efesis 5,21-33 / Salm 127 / Lluç 13,18-21. Girona: **Mare de Déu del Collell** (MO), Blanc; Tarragona i Vic: **Sant Bernat Calvó** (MO), Blanc. SANTORAL: Crisant i Daria, mr.; Crispí i Crispinià, mr.

26. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Efesis 6,1-9 / Salm 144 / Lluç 13,22-30. Vic: *Sants Llucià i Marcià* (ML), Vermell. SANTORAL: Evarist, p. i mr.; Rústic, b.; Viril, ab.

27. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Efesis 6,10-20 / Salm 143 / Lluç 13,31-35. SANTORAL: Florenci, mr.; Gaudiós, b.

28. DIVENDRES

Sants Simó i Judes (F), Vermell. Lectures: Efesis 2,19-22 / Salm 18 / Lluç 6,12-19. SANTORAL: Ciril·la, vg. i mr.; Silvi, erm.

29. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Filèmon 1,18b-26 / Salm 41 / Lluç 14,1.7-11. Girona: *Sant Narcís* (S), Vermell. SANTORAL: Eusèbia, vg. i mr.; beat Miquel Rua, prev.

El Sant 25 OCTUBRE

Sant Bernat Calvó

El segle XIII va ser un temps de sants per a Catalunya i tota la Corona d'Aragó: Pere Nolasco, Ramon de Penyafort, Maria de Cervelló, Pere Ermengol o el gran Ramon Llull són una mostra d'aquell floriment espiritual. Un altre home destacat d'aquell moment tan prolífic és sant Bernat Calvó (1180 – 1243).

Nascut al Mas Calvó, als afores de Reus, el jove Bernat va estudiar Dret a la Universitat de Lleida i acabats els estudis va treballar com a jurista a l'arquebisbat de Tarragona. Arran d'una malaltia va sentir la vocació monàstica i va entrar al monestir de Santes Creus, del qual acabaria sent abat. A causa de la seva fama d'home de fe profunda i amb dots de govern, sant Bernat Calvó va ser nomenat bisbe de Vic. Al capdavant d'aquesta diòcesi el Papa li va encomanar el control dels possibles albigeos que entressin al Principat procedents del Languadoc. En aquesta època també va donar suport a la conquesta de València per part de Jaume I i va participar en l'organització política i eclesial del nou Regne. Sant Bernat Calvó va ser canonitzat per Climent XI l'any 1710.

Respecte de Francesc d'Assís pels sacerdots

CONSOL MUÑOZ
Franciscana Missionera

El 4 d'octubre passat, la família franciscana vam celebrar la solemnitat del seràfic pare sant Francesc, un dels sants més reconeguts de tota l'hagiografia cristiana, i conegut i admirat fins i tot en ambients allunyats de l'Església. La seva canonització va tenir lloc quan encara no havien passat ni dos anys de la seva mort; va morir el 3 d'octubre del 1226 i va ser elevat als altars, per Gregori IX, el 16 de juliol del 1228, a Assís.

En el seu testament el sant, referint-se als sacerdots, explicita: «Després, el Senyor em donà i em dona tanta fe en els sacerdots que viuen segons la forma de la santa Església romana a causa de llur orde que si em perseguïen, vull recórrer a ells mateixos. I si tinguéssiu tanta saviesa com la que tingué Salomó, i trobéssiu sacerdots pobrissons d'aquest segle, a les parròquies on sojornen no hi vull predicar contra llur voluntat. I a ells, i a tots els altres vull témer, amar i honorar com a senyors meus. I en ells, no hi vull veure pecat, car hi distingeixo el Fill de Déu i són els meus senyors. I per això ho faig, perquè res no veig corporalment en aquest segle del mateix altíssim Fill de Déu, sinó el seu santíssim cos i la seva santíssima sang, que ells reben i ells sols administren als altres» (n. 6-11).

La veneració de sant Francesc pels sacerdots és gran, i veiem clarament que ell, quan s'hi refereix, fa una separació entre el que són per la seva naturalesa humana, i el que representen i realitzen per la seva ordenació sacerdotal. Poden tenir actituds i accions que no estiguin d'acord amb el que s'espera del seu ministeri, però les persones de fe hem de valorar, segons sant Francesc, el que ells ens aporten, sobretot, en l'Eucaristia. Som receptors de la gràcia que ens transmeten en els sagraments, i el que ells facin com a persones, ho hem de deixar en mans de Déu.

Sant Francesc, en escriure la carta a tot l'orde, fa una menció especial dels germans sacerdots i els diu: «Mireu la vostra dignitat, germans sacerdots, i sigueu sants perquè ell és sant. I tal com a causa d'aquest misteri el Senyor Déu us ha honorat per damunt de tothom, així també estimeu-lo vosaltres, reverencieu-lo i honoreu-lo per sobre de tothom. Gran misèria és i flaquetat miserable que, tenint-lo tan present, vosaltres us ocupeu encara d'altra cosa en aquest món. I que s'espaoordeixi tothom, s'estremeixi tot el món, i exulti el cel, quan, damunt l'altar, a les mans del sacerdot hi ha Crist, el Fill del Déu viu!» (n. 23-27).

Fra Francesc Costa, nou rector del santuari de Sant Antoni de Pàdua

FRA JOSEP GENDRAU I VALLS

El dijous 15 de setembre, a les set de la tarda, a la sala IFAC (Institut Franciscà d'Apostolat i Cultura), del convent-santuari de Sant Antoni de Pàdua dels frares franciscans de Barcelona, es va celebrar la presentació a la comunitat cristiana i franciscana del nou pare guardià de la fraternitat franciscana i rector del santuari: fra Francesc Costa i Planagumà, franciscà *ofm*. El convent-santuari de Sant Antoni de Pàdua està situat al carrer de Santaló, número 80, de Barcelona.

El P. Francesc Costa va fer una bonica presentació del seu projecte de coordinació. Al llarg de l'acte es va projectar un *powerpoint* de tots els grups que treballen evangèlicament al convent-santuari, amb la participació dels grups de Fem Comunitat: OFS, Pa de Sant Antoni, Amics de Terra Santa, Legió de Maria, Club Nau, Grup de Personalització de la Fe, Catequesi d'Adults, Grup de Joves, Sió i Fundació Lloles Medrano.

S'hi va acabar resant la *Pregària de la Pau*, de sant Francesc. Va finalitzar amb un pisolabis fratern, on el P. Costa va poder saludar personalment tots els assistents a l'acte. Donem-ne gràcies a Déu.

Postals des d'Andalusia

«Cosmopoètica» a Còrdova

Fa uns dies es tancava «Cosmopoètica», a Còrdova, aquella gran «trobada» de poetes que té lloc cada any a la Ciutat dels Califes. La publicitat és un de les seves guspires més boniques. Al llarg de cada jornada, a tots els bars cordovesos, apareixen als tovallons de paper alguns versos dels poetes participants. Així, cada ciutadà pot «assaborir» la poesia d'aquest segle XXI. Per exemple, els versos de Gioconda Belli: «*Algún día / mis ojos / encenderán luciérnagas*» o els de Valeria Correa: «*Me gustan las cosas que otros rechazan / las bolsas de náilon que vuelan / los días de tormenta.*» I també, per la seva expressivitat i bellesa, els versos de Luis García Montero: «*Tu cabeza en mi hombro / tu silencio en el mío.*»

Els poetes del món se citen a Còrdova durant les jornades que dura «Cosmopoètica». I als actes literaris, lectura de poemes, intervencions, oratoris de personatges il·lustres del món de les lletres, poetes molt coneguts o potser poc coneguts, que això importa poc. El que val és l'«esperit» d'una poesia que es fa present a les entranyes de la nostra societat.

Es troba a faltar, potser, la poesia religiosa, com es troba a faltar la «transcendència», en una humanitat que va «saltant a trossos», per zones, destruint vides i paisatges. Em venen a la memòria unes paraules del papa Francesc en les quals ens definia el cel: «També nosaltres estem en camí, sí, en camí. En camí cap a on? Cap al cel. Nosaltres caminem cap a una «trobada», la trobada definitiva amb Jesús. El cel és la trobada amb Jesús.» Quins versos tan bonics, a la «Cosmopoètica» celeste!

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Editorials de Mn. Ramon

Soc subscriptor de *Catalunya Cristiana* des de fa més de vint anys. Cada setmana espero amb il·lusió rebre el setmanari. En més d'una ocasió, hi he vist publicats escrits meus, que aprofito de nou per agrair l'atenció. La darrera vegada va ser a tota plana.

Cada canvi, en la seva estructura, se suposa que és per donar una nova imatge, que sigui més atractiva per arribar a més lectors. Entenc que la missió principal de la publicació és, a més d'informar, evangelitzar.

Dit això, crec que el que és bo no hauria de donar pas a nous escrits, ans el contrari, complementar-ho amb noves seccions. Trobo a faltar els editorials de Mn. Miquel Ramon. Estic segur que, com jo, a altres lectors i subscriptors del setmanari també els agradaria continuar llegint Mn. Miquel, encara que no ho manifestin per escrit.

Amb aquestes lletres, vull agrair la gran tasca divulgadora que du a terme la revista, però el que és bo no hauria de ser suprimit. Com a moltes persones, m'agradaria poder tornar a gaudir dels escrits de Mn. Miquel.

Gràcies a *Catalunya Cristiana* i al seu equip de redacció per la gran tasca que feu.

JOAN GARRIT BRUGUERA

Benvolgut Sr. Garrit,

Li agraim la seva confiança com a lector i com a col·laborador de *Catalunya Cristiana*. Tal com es va publicar al número 2.244, el mes de setembre passat vaig rebre l'encàrrec de dirigir aquest setmanari, concebut per informar sobre la vida de l'Es-

glésia i evangelitzar a través dels seus continguts.

El relleu en la direcció el vaig rebre de mans de Mn. Miquel Ramón Fuentes, que setmanes abans havia pres la decisió de deixar la direcció d'aquesta publicació per atendre les diferents responsabilitats pastorals que té com a prevere de la diòcesi de Barcelona. La voluntat de l'actual direcció és continuar comptant amb el mestratge de Mn. Miquel. Per aquest motiu, agraeixo ben de cor que acceptés ser-ne des d'ara el consiliari. També està previst que hi publiqui articles sobre ciència i fe.

En aquesta nova etapa del setmanari, seguirem afrontant els reptes de la digitalització que viu el sector editorial. En aquest procés, l'opinió dels nostres lectors i subscriptors serà molt important.

ÒSCAR MARTÍ
Director de *Catalunya Cristiana*

«La Missa» de TVE Catalunya

Felicito Ignasi Miranda com a director, i continuador, del magnífic programa *La Missa* de TVE Catalunya. Moltes persones han pogut seguir la missa en català durant els últims quaranta anys, especialment els darrers anys de la pandèmia. L'article que apareix en el número 2.246 de *Catalunya Cristiana* el vaig trobar tot un encert, així com el programa de televisió del diumenge 9 d'octubre, on es feia un recull històric de l'espai, i la celebració de la missa conventual a la basílica de Montserrat. Enhorabona, i endavant!

MIQUEL NADAL ROSAS

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Pantocràtor de Sant Climent de Taüll

EDUARD BRUFAU

L'edat mitjana no va ser l'època fosca que sovint ens afigurem. Els temples romànics, que avui se'ns mostren amb la pedra a vista, en origen lluïen pintures de colors ben vius i llampants. Quan el fidel d'aquell temps creuava la porta de l'església es trobava tot d'una en un altre món, perquè allà on posés els ulls quedava envoltat per escenes religioses. Les representacions que cobrien parets i voltes no deixaven cap lloc a dubte; acabava d'entrar en un lloc sagrat, en un àmbit diferent de la resta: la casa de Déu.

Alguna cosa d'aquesta experiència és el que podem viure avui davant de les pintures romàniques de l'església de Sant Climent de Taüll, que es conserven al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Ens hi ajuda el fet que la sala reproduceixi l'estructura arquitectònica d'aquesta església que va néixer com a priorat benedictí al primer quart del segle XII. Ens hem familiaritzat tant amb aquesta obra mestra que correm el risc de no parar-hi atenció. Si pensem que van ser pintades gairebé un mil·lenni enrere, ens adonarem del valor que té que s'hagin conservat tan poc alterades.

En presència d'aquests frescos, els ulls no poden evitar ser atrets pel Pantocràtor, el Totpoderós. Quan la nostra mirada es creua amb la seva reconeixem íntimament que aquells ulls, grans i rodons, ens guaiten des de molt abans que nosaltres tinguéssim consciència de ser observats. Que Déu ens miri de fit a fit no ens hauria d'espantar, més aviat hauria de ser font de consol. En el fons del cor de tot cristià ressona aquest desig punyent tan ben expressat pel Salm 42: «Tot jo tinc set de Déu, del Déu que m'és vida; quan podré veure Déu cara a cara?»

La llum del món

El Pantocràtor es troba al centre de l'absis perquè ell és el centre del món creat. Més ben dit, n'és l'origen. El seu rostre majestuós queda ressaltat per la blancor de l'aurèola que l'envolta. Amb la mà dreta fa el

gest de beneir-nos, mentre que amb l'esquerra sosté l'Evangeli, en el qual podem llegir «*Ego sum lux mundi*», Jo soc la llum del món (Jn 8,12). Ja s'entén que aquí no estem parlant d'una llum com podria ser la del foc o la del sol, sinó d'una llum divina, espiritual. Tanmateix, el món natural no està deslligat del sobrenatural. Per això, quan en el seu emplaçament original cada matí la llum del sol ixent entra per la finestra de l'absis i inunda tot l'interior, aquestes paraules de sant Joan se'ns fan més comprensibles: la llum de l'alba prefigura la llum de Crist ressuscitat fent claror a tot l'univers. La frase de Joan, doncs, no va ser triada a l'atzar. Aquesta analogia entre la llum de l'astre rei i la llum del ressuscitat la retrobem en la litúrgia; cada matí a la pregària de laudes, quan el sol s'alça a l'horitzó, la comunitat de Taüll cantava aquests versos del càntic de Zacaries que encara avui tots els monjos cristians continuen fent seus a trenc de dia: «Per què ens estima, ens visitarà un sol, que ve del cel, per il·luminar els qui viuen a la fosca, a les ombres de la mort» (Lc 1,78-79).

A banda i banda de Crist Pantocràtor, el mestre anònim d'aquesta meravella medieval hi va representar l'alfa i l'omega, la primera i l'última lletres de l'alfabet grec. És una referència explícita al llibre de l'Apocalipsi (Ap 1,8;21,6;22,13), en què Crist es defineix com a principi i fi de tot el món creat. D'aquesta manera es reforça encara més la idea que ens trobem cara a cara amb el Totpoderós, amb Crist salvador de l'univers.

L'Església dels sants

Per tal de ressaltar-ne la divinitat, el Pantocràtor és l'única figura que queda emmarcada per una franja ovalada, anomenada màndorla o ametlla mística. A tots dos costats d'aquesta aurèola de colors, l'artista medieval hi va situar els àngels i els evangelistes. Tots ells conformen la cort celestial: adoren i lloen Crist sense interrupció i conviden els fidels

Títol: Pantocràtor de Sant Climent de Taüll

Autor: Mestre de Taüll

Època: c. 1123

Lloc de procedència: Taüll, Vall de Boí (Alta Ribagorça)

Ubicació actual: Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona

Estil: romànic

Tècnica i materials: pintura al fresc

MNAC

que els observen a fer el mateix.

Els evangelistes apareixen representats pels símbols següents: l'àngel (Mateu), el lleó (Marc), el bou (Lluc) i l'àguila (Joan). Aquestes figures simbòliques estan extretes de diversos textos bíblics que descriuen elaborades visions profètiques i apocalíptiques, com ara Ez 1,5-14 i Ap 4,1-7. L'associació de cada evangelista amb un símbol no és cap creació pròpia del pintor, sinó una tradició que l'art cristià ja feia segles que reproduïa. A nosaltres, fills de la modernitat, que l'artista, en lloc d'innovar, se ceneixi a l'herència rebuda ens pot semblar poc original; per a l'home medieval, en canvi, el valor de l'obra rau justament en la capacitat de l'autor per inscriure's en un llenguatge compartit per tothom.

Per sota del Pantocràtor veiem una filera de personatges: la Mare de Déu i els apòstols amb Maria i sant Joan evangelista al mig. Aquesta disposició de la Mare de Déu i el deixeble estimat ens recorda l'escena del Calvari; aquí, però, el lloc de la creu ha estat substituït per la finestra —és a dir, per un feix de llum, símbol de la resurrecció— i el Crist mort s'ha transformat en Crist gloriós i Senyor de l'Univers.

Després de Maria i Joan segueixen els altres deixebles, que només s'han conservat en part. Ens hem d'imaginar la filera dels dotze apòstols i diversos sants, que a partir de l'absis recorren les parets de l'església. Formant una processó ens diuen que tant ells com nosaltres som l'Església de Crist. Els sants ens assenyalen el camí cap a Déu, el qual ells ja poden contemplar cara a cara.

L'observació d'aquestes pintures o altres obres medievals ens pot suscitar perplexitat: no hi veiem una representació de la realitat tal com la percebem i trobem l'estil maldestre. Per poder sobrevolar aquesta dificultat cal tenir presents les paraules del gran crític de l'art Ernst Gombrich: «Si en contemplar una tal obra esperem una il·lustració vívida d'una escena real, experimentem un desencís. Però si recordem que l'artista no es proposava una imitació de formes naturals, sinó més aviat una distribució de símbols sagrats tradicionals, ja no trobarem a faltar el que mai no es va proposar d'oferir-nos.»

Per tal de ressaltar-ne la divinitat, el Pantocràtor queda emmarcat per la màndorla o ametlla mística

L'Escolania torna als Estats Units

La gira, als estats de Minnesota i Pennsilvània, serà del 8 al 18 de novembre

MAC

L'Escolania tornarà als Estats Units aquest curs 2022-2023, cinc anys després de la gira que va fer per aquest país i que la va portar a actuar a Nova York, Washington, Nova Jersey, San Francisco i Los Angeles. En aquesta ocasió farà un viatge de deu dies, del 8 al 18 de novembre, que tenia pendent des d'abans de la pandèmia.

Concretament, visitarà els estats de Minnesota, on el dijous 10 de novembre cantarà al monestir benedictí de St. John's i el diumenge 13 participarà a la missa, i també a la ciutat de Minneapolis el divendres 11, i l'estat de Pennsilvània. Aquí actuarà al monestir benedictí de St. Vincent's. Durant la primera part del viatge, el cor montserratí farà un intercanvi amb l'escolania

de St. John's, atès que les famílies els acolliran a casa seva. El darrer concert l'oferiran el dimecres 16 al monestir de St. Vincent's Abbey.

Cada curs l'Escolania compta amb dos voluntaris—que conviuen amb els nois per tal que millorin el seu nivell d'anglès— provinents del monestir de St. John's, institució amb la qual Montserrat hi té una bona relació i que en aquesta ocasió ha mostrat un gran interès perquè el cor montserratí hi anés. Amb el monestir de St. Vincent's també hi ha una col·laboració estreta des de fa anys.

Durant el curs 2022-2023, l'Escolania té previst d'oferir concerts arreu de Catalunya: 21 d'octubre, Sant Joan Despí (a favor de la fundació que investiga sobre la diabe-

tis zero); 2 de desembre, Reus; 16 de desembre, Santa Maria del Mar de Barcelona; 27 de gener, Valls; 17 de febrer, Tarragona; 24 de març, Vilassar de Dalt; 7 de maig, Palau de la Música de Barcelona (amb el cor Veus, dels Amics de la Unió de Granollers, interpretaran la *Missa per la pau*, de Bernat Vivancos, acompanyats de Joan Seguí a l'orgue); 12 de maig, Granollers; 14 de maig, Montserrat, i 16 de juny, Guardiola de Berguedà.

Aquest curs l'Escolania ha començat amb l'entrada de dos nous alumnes per al 5è curs d'Educació Primària, mentre que a 4t inicien el cycle nou nois. En total, l'Escolania estarà formada per quaranta-cinc nois. Els dos de 5è, que s'incorporen al grup que va començar l'any passat, són de Llinars del Vallès i Castellvell del Camp. Els de 4t són de Sant Julià de Ramis, Girona, Barcelona, la Garriga, Rubí, Igualada, Manresa, Sant Cugat del Vallès i Vacarisses.

Cal recordar que, des del curs 2005-2006, els nous alumnes de l'Escolania entren a 4t de Primària —i algun a 5è—, la qual cosa facilita la seva integració en el cor i la seva formació musical. L'estada a la residència, de dilluns a divendres, també és optativa, a petició dels pares o dels mateixos nois; i el cap de setmana —de divendres a la tarda a diumenge al matí— el passen a casa, amb les seves famílies. Diumenge al matí, els escolans prenen part a la missa conventual del monestir i, a la tarda, participen a l'ofici de vespres amb la comunitat benedictina. L'Escolania ofereix la possibilitat de conèixer el centre i el seu projecte pedagògic durant tot el curs a les famílies interessades. Només cal demanar cita a escolania@escolania.cat.

L'Escolania davant del Capitoli, a la gira efectuada fa cinc anys.

Frank Wilczek ha rebut aquest guardó per les seves idees respecte de la realitat del cosmos.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Frank Wilczek, un físic que ha rebut el premi Templeton

Avui més que una actualitat científica el que us explicaré és l'actualitat d'un científic. Es tracta del físic americà Frank Wilczek, que ha estat guardonat amb el premi Templeton el maig d'enguany. Aquest premi anual, fundat per John Templeton l'any 1972, té com a objectiu guardonar les persones que més contribueixin a la investigació i als descobriments de realitats espirituals, a part de la religió que professin. Originalment era d'un milió de dòlars, però després ha anat augmentant un xic per superar l'import dels premis Nobel. Es donà a la Mare Teresa de Calcuta (1973), a Roger de Taizé (1974), a Chiara Lubich (1977), a Paul Davies (1995), al Dalai-Lama (2012), al bisbe Desmond Tutu (2013)... fins a una cinquantena. L'últim és el físic que hem dit.

Quin ha estat el motiu de donar aquest premi a un científic? Fins ara no n'hi havia cap a la llista de guardonats. Tenint en compte l'objectiu del premi, ja podeu pensar que no ha estat pas pel seu treball en el camp de la ciència, sinó per alguna altra cosa referent a l'espiritualitat. Per cert, com a científic, Wilczek ja havia estat recompensat amb el premi Nobel de Física, juntament amb dos col·laboradors seus, el 2014, per la seva descoberta de com funciona la força d'interacció forta entre els quarks que componen les partícules protó i neutró en l'àtom. Inventà el concepte de «llibertat asimptòtica» en el comportament d'aquestes partí-

cules. No cal que ho expliquem.

Ha rebut el premi Templeton, que aquest any ja era d'1,3 milions de dòlars, per les seves idees respecte de la realitat del cosmos. Idees que va exposar en llibres que podríem anomenar d'ordre filosòfic o, si voleu, d'espiritualitat. Són els llibres: *Una bella qüestió*, *El món com a obra d'art* i *Les 10 claus de la realitat*. Diu que al món hi ha una bellesa que cal ponderar de debò. Textualment, escriu que «l'explicació de la bellesa ha ajudat a desxifrar el món» i també que «la bellesa és poderosa i, quasi per definició, és joiosa. És un gran do que les coses que veiem i que es poden gaudir són també coses bones per a nosaltres. No crec que això sigui per accident». O sigui, que l'ordre meravellós (fòrmós) que mostra el cosmos, ens ve a dir, és un gran bé per a la humanitat.

I és clar que és així. Nosaltres pensem igual. Però això —hi afegiríem nosaltres— no és casual, sinó que aquest ordre exigeix un Creador. És una llàstima que Wilczek no arribi a aquesta conclusió. Ell no es mostra religiós. Més aviat apareix com a agnòstic. Això ens dol, és clar que sí, però la lectura dels seus llibres sembla que porta més aviat a pensar en un Autor d'aquesta meravella formosa que és l'univers en què vivim. Crec que aquesta «espiritualitat» insinuada és la que ha motivat la concessió del premi Templeton d'enguany. No hi sabem dir res més.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

TRADICIONS REMEIERES

El codony

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

El codonyer (llat., *Cydonia vulgaris*; cast. *membrillero*) és un arbust que, des de molt antic, es conrea per les nombroses propietats dels seus fruits, que són molt olorosos, àcids i astringents. Els codonys se solen menjar al seu moment, a la tardor, quan són madurs, cuits al caliu del forn, ensucrats i amb una cocció lenta, o bé confitats en forma de melmelada o codonyat. Estudis recents han posat de manifest que és una fruita agraciada amb un gran contingut de fibra i amb una notable riquesa de minerals, com ara el calci, el magnesi i el potassi, i també amb un contingut notable d'àcid màlic, que contribueix a l'eliminació de l'àcid úric.

El codony és una fruita molt aromàtica, però és molt difícil poder menjar-lo cru, ja que té un gust aspre i molt àcid. En els convents i monestirs se solia preparar l'*Oleum Cydoniorum*, que és un ungüent molt apte per guarir les fissures anals, les morenes, els penellons i les clivelles. Els frares també feien una ratafia astringent, amb curioses receptes aportades els anys 1566 i 1592 pel metge imperial

i pontifici D. Andrés de Laguna i per l'apotecari del monestir de Montserrat, fra Antoni Castell, tot assenyalant que «*los membrillos conservados en miel mueven la orina; y hácese, también, vino de los membrillos majados y después exprimidos, al cual, para que se conserve mejor, se añade la décima sexta parte de miel*» (*Acerca de la materia medicinal*, 101-102; *Theórica y práctica de boticarios*, 264).

Als antics romans ja els agradava coure els codonys amb mel per tal d'obtenir una pasta, molt gustosa, on hi sucaven el pa. Semblantment, la tradició gastronòmica del Pirineu català, especialment al Pallars, compta amb un allioli de codony, que és una salsa molt adient per a tota mena de plats, tant per acompanyar els guisats de carn i peix com, també, per untar una bona llesca de pa torrat. En temps més recents, s'ha combinat el codonyat amb el formatge fumat, i en resulta una menja exquisida que pot ser servida al final dels àpats, a tall de postres. Si Déu ho vol, a l'article vinent us vull parlar a propòsit de la xirivia i les seves propietats.

Els codonys tenen un gran contingut de fibra i una notable riquesa de minerals.

ANTONIO GIL MORENO

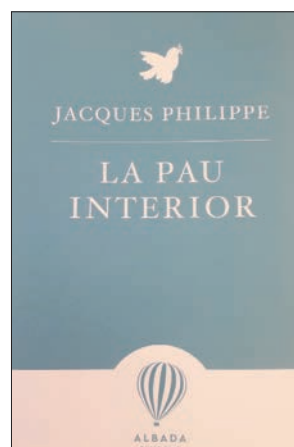
Homilías de supermercado
Paulinas, 2022, 142 pàg.

El nou llibre del sacerdot i periodista Antonio Gil Moreno ofereix homilies per als ciutadans comuns. La proposta és parlar de Déu amb un llenguatge proper i suggeridor. El seu objectiu és que aquests textos «il·luminin les ments de la gent senzilla, dels cercadors de Déu, mentre caminen pels senders de la història».

AMADOR VEGA

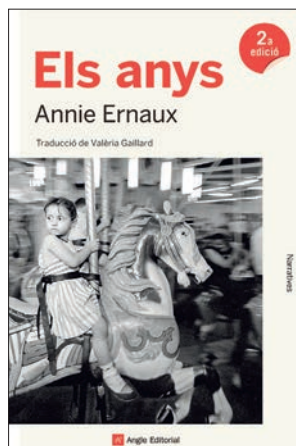
Tentativas sobre el vacío
Fragmenta, 2022, 718 pàg.

Els assajos aplegats en aquest llibre temptegen definicions d'una categoria estètica que es resisteix a ser definida. La vocació ambivalent del que és «negatiu» en l'art i la literatura (maneres d'expressió compromeses amb la negació) reproduceix la tensió estructural i la fructífera impossibilitat que comparteix amb la religió (presència/absència).

JACQUES PHILIPPE

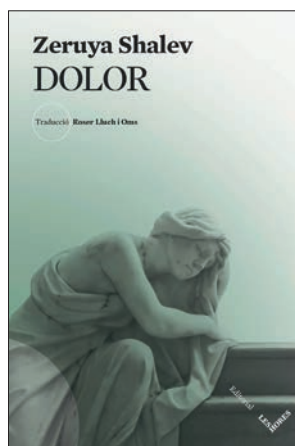
La pau interior
Albada, 2022, 156 pàg.

Vivim en una època caracteritzada per una gran angoixa. Què hem de fer per superar aquests moments de por? Com podem aprendre a posar tota la nostra confiança en Déu? Respostes a aquests interrogants són les que trobarà el lector en aquest llibre, un clàssic modern que veu la llum per primera vegada en català.

ANNIE ERNAUX

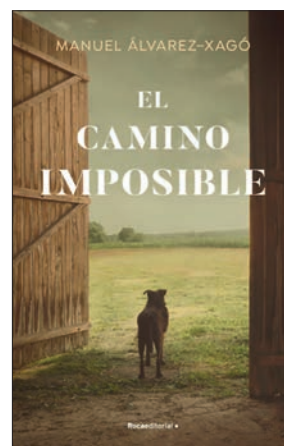
Els anys
Angle Editorial, 2019, 224 pàg.

Annie Ernaux, que acaba d'aconseguir el premi Nobel de Literatura, construeix en aquesta autobiografia una narració personalíssima de sis dècades de vida. Dona veu a objectes, cançons o titulars de notícies, intercalant-hi textos del seu diari o la descripció de fotografies familiars. Unes memòries subjectives i singulars.

ZERUYA SHALEV

Dolor
Les Hores, 2022, 360 pàg.

Deu anys després que fos greument ferida en un atac terrorista a Israel, el dolor turmenta de nou l'Iris, una directora d'escola amb èxit. L'Eitan, el seu amor de joventut, també torna a la seva vida. És aquesta una revelació sorprenent de les moltes maneres en què els tombs de la vida ens poden portar a un lloc al qual mai no hauríem esperat arribar?

MANUEL ÁLVAREZ-XAGÓ

El camino imposible
Roca Editorial, 2022, 256 pàg.

Dos estudiants de medicina a Boston tornen a Espanya, anys després, amb els seus fills i el seu gos Rómel, per fer una recerca mèdica prometedora: detectar precoçment el càncer a través de l'olfacte caní. Tot parteix d'observar el comportament de Rímel en certs situacions. Un accident truncarà el futur dels investigadors...

CRÍTICA DE CINEMA

JOSAN MONTULL

Salesià

La veritat, res més que la veritat

De tant en tant, sorgeixen pel·lícules que et tenallen a la butaca, no per les seves imatges poderoses o pel vertigen de la narració, sinó perquè la història que expliquen és tan commovedora que absorbeixen l'espectador des dels primers minuts.

Tal és el cas d'*Argentina, 1985*. La pel·lícula presenta la història real de Julio Strassera, Luis Moreno Ocampo i el seu jove equip jurídic, que es van atrevir a acusar, contra vent i marea, a contrarellotge i sota amenaça constant, la dictadura militar argentina més sagnant. Una batalla de David contra Goliat, amb els herois menys esperats.

El film, rodat en format 1:33, format televisiu del moment de la història, comença amb els dubtes que el fiscal té en ser proposat per portar l'acusació contra la Junta militar. Strassera és un home conservador, rondinaire, molt familiar i jurista fidel. Un cop acceptat l'encàrrec, comença una cerca vertiginosa de proves i testimonis. Quan tot l'engranatge està perfectament bastit, comença el judici. El film canvia el ritme. Aleshores són les paraules dels testimonis i les argücies legals

per fer justícia el que deixa l'espectador impactat per una història real tan truculenta com inimaginable.

És aquí quan l'espectador descobreix la fina línia en què es mou la justícia. El més normal hauria estat deixar passar-ho tot... Només la tenacitat d'aquells homes de lleis va aconseguir posar al descobert una realitat tan abjecta.

Els diàlegs són potentíssims, la mescla d'imatges dels actors amb altres de reals de l'època doten el film d'una versemblança extraordinària. Els actors estan en estat de gràcia i Ricardo Darín fa un dels millors treballs de la seva carrera.

En definitiva, una pel·lícula esplèndida, valenta i ètica. Una pel·lícula necessària i imprescindible.

AMB BON HUMOR

ARGENTINA, 1985

DIRECCIÓ: Santiago Mitre
 REPARTIMENT: Ricardo Darín, Peter Lanzani, Alejandra Flechner, Carlos Portaluppi, entre d'altres
 MÚSICA: Pedro Osuna
 FOTOGRAFIA: Javier Juliá
 Argentina, 2022
 2 hores i 20 minuts

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxí

Per les sendes del «caminet» espiritual de santa Teresina

ÀNGEL DE LES GAVARRES

Grandeza de lo que es pequeño en la escuela de santa Teresita
Centre de Pastoral Litúrgica,
2022, 292 pàg.

El savi monjo cartoixà —que s'oculta sota el pseudònim d'Àngel de les Gavarres—, després de publicar els llibres *Urgència de Amor Divino* i *Paso a la Verdad*, davant l'absència de bones orientacions que ens ajudin a afrontar els reptes del moment present —i en estar privats d'indicacions que ens ajudin a realitzar opcions adients que directament afavoreixin el nostre progrés espiritual— aquest expert coneixedor del camí espiritual proposat per santa Teresa de Lisieux († 1897) ens abasta aquest nou llibre d'espiritualitat titulat *La grandeza de lo que es pequeño*. Es tracta d'una novadora publicació, profunda i molt madurada, que ens convida a recuperar la visió sobrenatural dels esdeveniments i, així, poder superar les incerteses que segellen els nostres dies si optem per seguir la senda fressada pel «caminet» de la santa de Lisieux; un itinerari espiritual que la «doctora de l'Amor» segueix proposant-nos com a millor alternativa.

Amb una gran claredat expositiva, el savi monjo cartoixà ens planteja el problema del ser i, davant dels enormes perills d'una interpretació secular de la vida cristiana que comportaria un augment «d'espirituals sense religió», ens convida a passar per les sendes del «caminet» espiritual de santa Teresina, talment la millor alternativa per poder afrontar, i superar, la crisi de fe de l'home contemporani. Així, aquest «caminet» teresià ens adreça de manera ben directa a estimar Déu i estimar-lo encara més intensament, tal ho feu la santa de Lisieux, que mai li negà res per tal de poder assolir «un amor sempre més gran».

Àngel de les Gavarres —que s'ha convertit en un dels millors coneixedors de la vida i espiritualitat de santa Teresa de Lisieux—, amb aquesta novadora aproximació a la intimitat viscuda per la santa carmelita ens va mostrant com santa Teresina, model de «les petites ànimes», ens va guiant a través del seu «caminet» vers els cims de la veritable santedat, ja que la santa carmelita de Lisieux fou predestinada per dur a terme la missió eclesial d'ensenyar al poble fidel —com correspon a una veritable «doctora de l'Església»— el camí de l'Amor prenent, a única tàctica, la *petitesa*, assumida, i viscuda en la vida quotidiana. *La grandeza de lo que es pequeño* és una excel·lent proposta espiritual, és un camí «dret i segur», per dir-ho amb mots d'un sant de casa nostra!

RAUXA

Misteri i pobresa

La mort d'Elisabet II ha estat l'ocasió per a la monarquia anglesa de desplegar tot un cerimonial fastuós; una posada en escena d'altres temps, però molt ben estudiada per arribar arreu del món a través dels mitjans de comunicació del segle XXI. En un món mancat de grans símbols i de rituals compartits, aquesta vistosa fastuositat no podia passar desapercebuda.

Les realitats humanes, privades o públiques, que han de fer valdre la seva autoritat (la justícia, les diverses administracions públiques, les forces armades, les universitats, els col·legis professionals...) necessiten crear el seu món simbòlic si volen tenir credibilitat. Es dirà que l'Església, amb les seves celebracions litúrgiques, és una més d'aquestes institucions. Es pot arribar a creure que és així si un tan sols té al cap, per exemple, la majestuosa basílica del Vaticà i les cerimònies que s'hi duen a terme. Però quan es coneix la vida quotidiana del cristianisme de seguida es veu que la realitat és una altra: a les parròquies gairebé buides dels barris perifèrics o dels pobles per força les celebracions són d'una gran senzillesa, i no per això deixen de ser Església; d'una manera semblant la litúrgia d'un monestir cistercenc o d'una cartoixa són d'una austeritat sorprenent, però interiorment tan rica com la de qualsevol basílica romana. Les organitzacions estrictament humanes s'han d'aferrar a les celebracions per continuar existint. A l'Església no li calen grans fastos; en té prou amb una missa de quatre fidels per fer present el misteri de Déu.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

BÍBLIA

El **dimarts 25 d'octubre**, a les 17.30, sessió sobre *Sanar las heridas. Encuentros con Jesús* a la parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa (c/ Consell de Cent, 110 – Barcelona).

RELLOTGE DE LA FAMÍLIA

El **dimarts 25 d'octubre**, a les 19.30, sessió de *Relotge de la família* al Casal Loiola de Barcelona (c/ Balmes, 138).

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dijous 27 d'octubre**, a les 19.00, comença el curs *Ens salvarà la tecnologia? Impactes socials i personals del context tecnològic* coordinat per Joan Carrera; els **dijous del 3 de novembre al 15 de desembre**, a les 19.30, seminari en línia *Mort, felicitat i tecnologia en el segle XXI* amb Oriol Quintana. Més informació: tel. 933 172 338.

PREGÀRIA

El **dissabte 29 d'octubre**, a les 10.30, espai de silenci i pregària al Casal Don Bosco. Més informació: tel. 616 947 158.

TALLER D'ORACIÓ I VIDA

El **dissabte 29 d'octubre**, a les 17.00, sessió informativa a la parròquia de Sant Francesc de Paola (c/ Ramon Turró, 324 – Barcelona). Més informació: Daniela Acurero, tel. 635 062 016.

PER L'ALTRE COR CREMAT DE BARCELONA

El **dissabte 29 d'octubre**, a les 20.15, concert solidari de Laud'Ars a la parròquia de la Mare de Déu dels Dolors de Barcelona.

Girona

SANT NARCÍS

El **dimecres 26 d'octubre**, a les 18.30, comença el tridu de Sant Narcís a la seva capella de la basílica de Sant Feliu de Girona; el **dissabte 29**, a les 11.00, missa solemne a la basílica de Sant Feliu

presidida per Mn. Lluís Suñer; recollida del cotó beneït davant del sepulcre del sant.

EL COLLELL

El **diumenge 30 d'octubre**, a les 12.00, aplec de la Mare de Déu del Collell: missa i sardanes.

Sant Feliu de Llobregat

ANIMACIÓ PASTORAL

Del **dilluns 24 d'octubre al dijous 27**, a les 21.00, XXVII Jornades de Formació i Animació Pastoral a la sala Mn. Joan Vinyeta de la parròquia de Santa Maria de Vilafranca del Penedès amb el P. Gabriel Seguí, Jordi Cabanes, Raúl Adames, Laia Garrós, Roger Pérez i Josep Otón.

Solsona

JUSTÍCIA I PAU

El **divendres 28 d'octubre**, a les 19.00, conferència de Tica Font i Pere Ortega sobre *Violència a les ciutats. Agenda de pau i convivència local* al Casal Cívic de Cervera.

Urgell

HAKUNA

El **dilluns 24 d'octubre**, a les 20.30, el bisbe Salvador Cristau presideix la pregària que organitza Hakuna a la parròquia del Roser de les Fonts de Terrassa.

SAGRADA FAMÍLIA

El **dissabte 29 d'octubre**, a les 12.30, Mons. Salvador Cristau presideix la missa a la parròquia de la Sagrada Família de Terrassa amb motiu del 90è aniversari de la seva creació.

FUNDACIÓ SUNT LACRIMAE

Del **diumenge 30 d'octubre al divendres 4 de novembre**, a la casa d'espiritualitat de les Cooperatrius de Crist Rei de Caldes de Montbui, recés de guariment *Del dolor a la Gràcia* per a víctimes d'abús. Més informació: tel. 686 487 031.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè l'Església visqui cada cop més la sinodalitat i sigui un lloc de solidaritat, fraternitat i acollida

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcristiana](https://twitter.com/catcristiana)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

[y Catalunya Cristiana](https://www.youtube.com/CatalunyaCristiana)

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana:
Pilarín Bayés, Joan Boronat, Fernando Cordero, Juanjo Fernández, Quique Fernández, Lluís Foix, Victoria García, Antonio Gil, Agustín Labrador, Ignasi Miranda, Josep Maria Miró i Ardevol, Viqui Molins, Glòria Monés, Josan Montull, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Ferran Riera, Valentí Serra, Maria Claustre Solé, Sebastià Taltavull, Noemí Ubach

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ MARGALEF

«Aquesta nova responsabilitat la visc amb humilitat i respecte però amb molta il·lusió», ens comenta Mònica Martínez Reche, nomenada pel bisbe Salvador Cristau directora general de Càritas diocesana de Terrassa, en substitució de Francesc Llonch, que va morir el 2021. Nascuda el 30 de juliol del 1970 a Meersburg (Alemanya), Martínez Reche ha fet estudis d'enginyeria industrial i un màster en control de gestió i direcció comptable a ESADE i ha fet estudis d'ampliació a França. Ha treballat en diverses empreses, entre elles en el programa Incorpora de «la Caixa». Des de l'any 2018 ha estat la responsable del departament de Subvencions a Càritas diocesana, que depèn directament del director general. Té una àmplia experiència en el control de gestió i tresoreria de l'entitat.

Quins objectius i reptes més importants té Càritas diocesana de Terrassa?

Els objectius de Càritas diocesana de Terrassa continuen sent els mateixos que fins ara i estan recollits en els nostres estatuts: Càritas Diocesana de Terrassa té per objecte dur a terme l'acció caritativa i social institucional de l'Església a la diòcesi i promoure, coordinar i instrumentar la comunicació cristiana de béns per ajudar a la promoció humana i al desenvolupament integral de totes les persones en situació de pobresa i necessitat. I comparteix així mateix la finalitat evangelitzadora de l'Església en el seu propi àmbit d'actuació.

Quina és la importància del testimoni i veu profètica de Càritas?

La denúncia profètica és inseparable de Càritas, tal com ho posa de manifest la doctrina social de l'Església. La nostra missió va més enllà de la intervenció social amb les persones més desfavorides i inclou la sensibilització i la denún-

Mònica Martínez Reche, directora general de Càritas diocesana de Terrassa

«La denúncia profètica és inseparable de Càritas»

cia profètica. A Càritas vivim diàriament la realitat de les persones ateses, per això podem i hem de ser la veu dels pobres i més en aquest temps que vivim i els que vindran. La nostra denúncia profètica és el que en el tercer sector anomenem incidència política, que es fonamenta en el coneixement i l'anàlisi de la realitat social.

Les necessitats no paren d'augmentar, i les crisis s'encavalquen una rere l'altra. Ara se suma la crisi energètica i la inflació. Com afecta a les famílies més vulnerables?

Com sempre, les crisis afecten de manera més severa les famílies

més vulnerables. L'informe FOES-SA ens parla d'un empitjorament de les condicions de feina, de més barreres per a les persones desocupades, de més dificultats per accedir i mantenir un habitatge digne, de més problemes en les llars amb menors d'edat i de protecció insuficient: l'Ingrés Mínim Vital només arriba al 13% de les persones en pobresa severa de Catalunya, i la Renda Garantida de Ciutadania al 28%, en un moment en què el 30% de la població catalana viu en risc d'exclusió social, mentre que abans de la pandèmia era el 16,9%.

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a **roca.es**

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

